

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

Ziņojums par tirgus analīzi

par Eiropas Komisijas 2014.gada 9.oktobra Ieteikumā
2014/710/ES par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem
elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante*
regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (2014/710/ES) par
kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz
elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, minēto
tirgu:

**Nr. 1 – Vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana
fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklos**

2016.gada marts

Rīga

Ūnijas iela 45,
Rīga, LV-1039,
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv
www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

Attēli	4
Tabulas	4
1. Ievads	5
1.1. Izmantotā terminoloģija, jēdzieni un definīcijas.....	5
1.2. Elektronisko sakaru likums.....	6
1.3. Noteikumi	7
1.4. Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību	7
1.5. Ieteikums 2007/879/EK	8
1.6. Ieteikums.....	8
2. Tirgus Nr.1 analīzes pirmā kārta.....	8
2.1. Tirgus analīzes pirmās kārtas rezultāti.....	10
2.2. Pirmajā tirgus analīzes kārtā piemērotās saistības	11
2.2.1. SIA „Lattelecom”.....	11
2.2.2. Citi komersanti.....	13
3. Tirgus Nr.1 analīzes otrā kārta.....	13
3.1. Tirgus Nr.1 analīzes otrās kārtas gaita	13
3.2. Tirgus Nr.1 analīzes otrās kārtas rezultāti.....	13
4. Tirgus Nr.1 analīzes trešā kārta	15
4.1. Tirgus Nr.1 analīzes trešās kārtas rezultāti	16
5. Tirgus Nr.1 analīzes ceturtā kārta	16
5.1. Tirgus Nr.1 analīzes ceturtās kārtas rezultāti.....	16
6. Konkrētais tirgus.....	23
6.1. Ieteikumā minētais tirgus.....	23
6.2. Attiecīgie pakalpojumi	23
7. Tirgus definēšana	24
7.1. Apskatāmā pakalpojuma novērtējums.....	24
7.1.1. Vai savienojumu uzsākšanas pakalpojumi un savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido vienotu tirgu?	24
7.1.2. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos fiksētajos tīklos komersantiem veido vienotu tirgu?.....	24
7.1.3. Vai savienojuma pabeigšanas pakalpojumi un tranzīta pakalpojumi veido vienotu tirgu?	25
7.1.4. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi uz platjoslas piekļuvēm pamatojoties uz publisko komutējamo telefonu tīklu ir iekļauti tirgū?	26
7.2. Geogrāfiskā mēroga novērtējums	27
7.3. Tirgus definēšanas rezultāti	27
8. Tirgus Analīze.....	28
8.1. Tirgus dalījums	28
8.2. Šķēršļi ienākšanai tirgū vai ekspansijai	28
8.3. Komersanta lielums (īpatsvars tirgū).....	28
8.4. Nepietiekama kompensējošā pirktpēja vai tās trūkums	28
8.5. Potenciālas konkurences trūkums.....	29
8.6. Rezultāti.....	30
9. Komersanti ar BIT	30
9.1. Situācija tirgū.....	30
9.2. Tirgus dalībnieki.....	33
9.3. Piedāvātie pakalpojumi	34

9.3.1.	SIA „Lattelecom”.....	34
9.3.2.	Citi komersanti ar BIT	36
9.4.	Numerācijas lietošanas tiesības	36
9.5.	Komersanti ar BIT	37
10.	Būtiska ietekme tirgū	38
10.1.	Speciālu prasību (saistību) noteikšana komersantiem	38
10.2.	Saistības	39
10.2.1.	Caurredzamības saistības	39
10.2.2.	Vienlīdzīgas attieksmes pienākums	40
10.2.3.	Atdalītas finanšu uzskaites saistības	40
10.2.4.	Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības.....	40
10.2.5.	Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam	41
10.3.	Komersanti ar BIT	42
10.3.1.	SIA „Lattelecom” piemērotās saistības.....	42
10.3.2.	SIA „Lattelecom” saistību efektivitātes analīze.....	43
10.3.3.	Citi komersanti ar BIT.....	46
10.3.4.	Komersanti, kuri nesen ienāca tirgū (jaunienācēji).....	48
10.3.5.	Komersanti, kuriem noteiktās saistības nepieciešams atcelt.....	50
11.	Nacionālā konsultācija	51
12.	Konkurences padomes viedoklis.....	51
13.	Secinājumi.....	52
14.	Konsultācija ar EK un citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem	53

Attēli

Attēls 1. Savienojumu pabeigšana.....	23
Attēls 2. SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas pakalpojums.....	35
Attēls 3. SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc ieņēumiem Tirgū Nr.1	44

Tabulas

Tabula 1. Piemēroto saistību kopsavilkums	17
Tabula 2. Komersanti, kuri sniedza pabeigšanas pakalpojumus fiksētajā tīklā 2014.gada pirmajā pusgadā.	30
Tabula 3. ieņēumi un noslodze 2012.gadā	31
Tabula 4. ieņēumi un noslodze 2013.gadā	31
Tabula 5. Tirgus Nr.1 dalībniekiem piešķirtās numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem	37
Tabula 6. SIA „Lattelecom” starpsavienojumu līgumi	45

1. Ievads

Lai veicinātu konkurenci elektronisko sakaru nozarē Elektronisko sakaru likums (turpmāk – ESL) saskaņā ar Eiropas Savienības elektronisko sakaru nozares regulējumu deleģē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - Regulators) tiesības definēt konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus (tirgu definēšana), veikt definēto tirgu analīzi konkurences novērtēšanai šajos tirgos, lai noteiktu elektronisko sakaru komersantus (turpmāk – komersants) ar būtisku ietekmi tirgū (turpmāk - BIT), kā arī piemērot, saglabāt, grozīt vai atcelt speciālas prasības (saistības) komersantiem, kuru ietekme konkrētajā tirgū atzīta par būtisku (saistību noteikšana).

1.1. Izmantotā terminoloģija, jēdzieni un definīcijas

Tirgus definēšana ir ekonomiska rakstura analīze, kurā izmanto Eiropas Savienības tiesas (turpmāk – ET) nolēmumus.

Definējot konkrētos tirgus elektronisko sakaru nozarē, tiek analizētas komersantu veiktās darbības tirgū. ESL noteic, ka komersants veic divu veidu darbības – nodrošina elektronisko sakaru tīklu vai sniedz elektronisko sakaru pakalpojumu (turpmāk – pakalpojums).

ESL definē minētās darbības šādā veidā:

- elektronisko sakaru tīkla nodrošināšana – elektronisko sakaru tīkla izveide, attīstīšana, ekspluatācija, kontrole un piekļuves nodrošināšana tam;
- pakalpojums – pakalpojums, kuru parasti nodrošina par atlīdzību un kurš pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārraidīšanas elektronisko sakaru tīklos.

Definējot konkrētos tirgus atbilstoši konkurences tiesībām, ir jāidentificē:

- visi tie pakalpojumi, kas veido identificējamu tirgus produktu (preču vai pakalpojumu tirgi);
- ģeogrāfiskā teritorija, kurā tiek sniegtas preces vai pakalpojumi (ģeogrāfiskie tirgi).

Definējot konkrētos tirgus atbilstoši ET praksei, ir jāidentificē tirgus funkcionālais līmenis:

- tirgi, kuros produkti tiek piedāvāti vairumtirdzniecībā (vairumtirdzniecības produktu tirgi);
- tirgi, kuros produkti tiek piedāvāti mazumtirdzniecībā (mazumtirdzniecības produktu tirgi).

Elektronisko sakaru nozarē tirgus sadalījums funkcionālā līmenī tiek izmantots tādēļ, ka regulējums, ko Regulators var piemērot vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības produktu tirgiem, atšķiras. Elektronisko sakaru nozarē vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgū tiek sniegti pakalpojumi, ko viens komersants sniedz citiem komersantiem, un parasti tā ir daļa no elektronisko sakaru tīkla nodrošināšanas – pakalpojumi, kas tiek sniegti, nodrošinot piekļuvi un starpsavienojumu vai tālākpārdošanas veikšanai. Savukārt mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgū tiek sniegti

pakalpojumi galalietotājiem. Atbilstoši ESL 1.panta 2.punktam abonentams ir fiziska vai juridiska persona, kas ir noslēgusi līgumu ar pakalpojumu sniedzēju par konkrētu pakalpojumu saņemšanu, bet galalietotājs atbilstoši ESL 1.panta 14.punktam ir pakalpojumu lietotājs, kas šos pakalpojumus neizmanto pakalpojumu nodrošināšanai citām personām.

Regulators, definējot konkrētos tirgus, izvērtē gan mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgus, gan attiecīgos vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgus. Regulators, veicot tirgu definēšanu un analīzi, var noteikt prioritāri analizējamos tirgus un vairāku tirgu grupas (klasterus).

1.2. Elektronisko sakaru likums

Tirgus definēšanas un analīzes process pamatojas uz ESL:

- ESL 1.panta 7.punkts paredz, ka BIT ir tāds komersanta stāvoklis tirgū, kas līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim;
- ņemot vērā komersantu sniegto informāciju un pakalpojumu tirgus analīzes rezultātus, Regulators saskaņā ar ESL 31.panta otro daļu nosaka, vai konkrētajā tirgū ir efektīva konkurence. Ja tirgus analīzes rezultātā Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīvas konkurences, tas pieņem lēmumu par analīzes rezultātā konstatētajām problēmām adekvātu un samērīgu speciālu prasību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu komersantiem Regulatora noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar ESL 31.panta trešo daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū ir efektīva konkurence, tas nepiemēro vai atceļ speciālās prasības komersantiem ar BIT. Saskaņā ar ESL 31.panta ceturto daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīva konkurence, tas saskaņā ar ESL 29.pantu nosaka komersantus, kuriem šajā tirgū ir būtiska ietekme;
- ESL 29.panta pirmā daļa noteic, ka Regulators pēc pakalpojumu tirgus definēšanas un tirgus analīzes var noteikt komersantus, kuriem ir būtiska ietekme konkrētā tirgū. Regulators savu lēmumu pārskata ik reizi, kad tiek veikta pakalpojumu tirgus definēšana un tirgus analīze.
- ESL 29.panta otrā daļa paredz, ka Regulators var atzīt, ka komersantam ir BIT, ja tas individuāli vai kopā ar citiem komersantiem šajā tirgū atrodas tādā stāvoklī, kas ir līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim, tas ir, ekonomiska spēka stāvoklī, kas tam līdz zināmam līmenim ļauj rīkoties neatkarīgi no citiem komersantiem, lietotājiem vai galalietotājiem.
- Izvērtējot, vai viens vai vairāki komersanti ir dominējošā stāvoklī tirgū, Regulators pēc iespējas ievēro Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) izstrādātas tirgus analīzes un BIT novērtēšanas vadlīnijas;
- ESL 29.panta trešā daļa paredz, ka komersantam, kuram ir būtiska ietekme atsevišķā tirgū (pirmais tirgus), var būt būtiska ietekme arī saistītā tirgū (otrais tirgus), ja saikne starp šiem diviem tirgiem ļauj ietekmi vienā tirgū paplašināt uz otru (saistīto) tirgu, tādējādi nostiprinot komersanta ietekmi tirgū.
- ESL 30.panta pirmā daļa paredz, ka Regulators, ievērojot pakalpojumu ģeogrāfisko dalījumu un citus valstī esošus īpašus apstākļus, kā arī EK ieteikumu par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, nosaka konkrētos pakalpojumu tirgus;

- ESL 30.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot konkrētos pakalpojumu tirgus, Regulators konsultējas ar komersantiem Regulatora noteiktajā konsultāciju kārtībā un, ja nepieciešams, ar Konkurences padomi;
- saskaņā ar ESL 30.panta trešo daļu, nosakot no EK ieteikumā minētajiem tirgiem atšķirīgus tirgus, Regulators pirms attiecīga lēmuma pieņemšanas ievēro šā likuma 8.panta pirmās daļas 13.punktu. Ja EK, izvērtējusi Regulatora lēmuma projektu par pakalpojumu tirgus definēšanu, norāda, ka tas radīs šķēršļus vienotam Eiropas Savienības tirgum vai neatbilst Eiropas Savienības tiesību aktiem, Regulators atliek lēmuma pieņemšanu uz diviem mēnešiem. Ja Regulators saņem EK lēmumu par Regulatora izstrādāto lēmuma projektu, tas sešu mēnešu laikā no EK lēmuma pieņemšanas datuma saskaņā ar EK lēmumu groza vai atsauc savu lēmuma projektu. Ja Regulators lēmuma projektu groza, tas organizē publiskās konsultācijas ar tirgus dalībniekiem un saskaņā ar šā likuma 8.panta pirmās daļas 13.punktu atkārtoti paziņo EK par grozīto lēmuma projektu.

1.3. Noteikumi

Lai veiktu nepieciešamos pasākumus tirgus definēšanai un tirgus analīzei, ESL paredz Regulatoram tiesības izdot šādus noteikumus:

- Noteikumus par publisko konsultāciju kārtību ar tirgus dalībniekiem saskaņā ar ESL 8.panta pirmās daļas 11.punktu un 30.panta otro daļu;
- Noteikumus par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību saskaņā ar ESL 31.panta pirmo daļu.

1.4. Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību

Ņemot vērā ESL noteikto, Regulators ir noteicis tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību ar Regulatora 2012.gada 21.novembra lēmumu Nr.1/15 „Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību” (turpmāk - Noteikumi).

Noteikumi paredz, ka komersanti iesniedz Regulatoram katru gadu līdz 1.augustam informāciju par esošā kalendārā gada 1.pusgadu un līdz 1.februārim informāciju par iepriekšējā kalendārā gada 2.pusgadu, pilnīgi un precīzi aizpildot Noteikumu 1.pielikumā noteikto veidlapu.

Regulators, izvērtējot informāciju, kuru komersanti ir iesnieguši saskaņā ar Noteikumu 5. un 6.punktu, nosaka tos komersantus, kuru attiecīgā sniegtā pakalpojuma kopējais īpatsvars ir ne vairāk kā 95% dilstošā secībā no attiecīgā pakalpojuma sniegšanas kopējiem ieņēmumiem un kuri iesniedz Regulatoram tiem nosūtītās Noteikumu 2.pielikuma veidlapas. Saskaņā ar Noteikumu 7.punktu Regulators nosūta visiem komersantiem, kurus Regulators noteicis par komersantiem ar BIT, attiecīgajam konkrētajam tirgum atbilstošas Noteikumu 2.pielikuma veidlapas. Saskaņā ar Noteikumu 8.punktu Regulators nosūta Noteikumu 2.pielikuma veidlapas vismaz

četriem tiem komersantiem, kuru katra īpatsvars no kopējiem ieņēmumiem no attiecīgo pakalpojumu sniegšanas dilstošā secībā ir vislielākais.

1.5. Ieteikums 2007/879/EK

2007.gada 28.decembrī EK publicēja 2007.gada 17.decembra ieteikumu 2007/879/EK par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešama *ex ante* (apsteidzoša) regulēšana saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (turpmāk – Ieteikums 2007/879/EK).

Ieteikumā 2007/879/EK ir minēti septiņi tirgi:

Mazumtirdzniecības līmenī:

1. piekļuves nodrošināšana publiskajam telefonu tīklam fiksētā vietā fiziskām personām un juridiskām personām.

Vairumtirdzniecības līmenī:

2. savienojumu uzsākšana publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
3. savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālajā publiskajā telefonu tīklā;
4. vairumtirdzniecības piekļuve (fiziskai) tīkla infrastruktūrai (ieskaitot kopēju vai pilnībā atsaistīto piekļuvi) fiksētā vietā;
5. platjoslas piekļuve vairumtirdzniecībā;
6. nomāto līniju gala posmu vairumtirdzniecība;
7. balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos.

1.6. Ieteikums

2014.gada 11.oktobrī tika publicēts 2014.gada 9.oktobra ieteikums 2014/710/ES par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (turpmāk – Ieteikums).

Ieteikumā vairumtirdzniecības līmenī ir minēti četri tirgi:

1. Vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklos (turpmāk – Tirdzniecības līmeņa savienojuma pabeigšana individuālos mobilajos tīklos);
2. Vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšana individuālos mobilajos tīklos;
3. a) Vairumtirdzniecības līmeņa vietēja piekļuve fiksētā vietā;
b) Plašpatēriņa produktu vairumtirdzniecības līmeņa centralizēta piekļuve fiksētā vietā;
4. Vairumtirdzniecības līmeņa augstas kvalitātes piekļuve fiksētā vietā.

Ieteikumā minētais Tirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālajā publiskajā telefonu tīklā”.

2. Tirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālajā publiskajā telefonu tīklā”.

Pamatojoties uz ESL Regulators definēja un analizēja 17 no 18 tirgiem, kuri ir minēti EK 2003.gada 11.februāra 2003/311/EK ieteikumā par konkrētajiem preču un

pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešama *ex ante* (apsteidzoša) regulēšana saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK:

Mazumtirdzniecības līmenī:

1. piekļuves publiskajam telefonu tīklam fiksētā vietā nodrošināšanas fiziskām personām;
2. piekļuves publiskajam telefonu tīklam fiksētā vietā nodrošināšana juridiskām personām;
3. fiziskām personām publiski pieejami vietējo vai iekšzemes balss telefonijas pakalpojumu, kas nodrošināti fiksētā vietā;
4. fiziskām personām publiski pieejami starptautisko balss telefonijas pakalpojumi, kas nodrošināti fiksētā vietā;
5. juridiskām personām publiski pieejami vietējo vai iekšzemes balss telefonijas pakalpojumi, kas nodrošināti fiksētā vietā;
6. juridiskām personām publiski pieejami starptautisko balss telefonijas pakalpojumi, kas nodrošināti fiksētā vietā;
7. nomāto līniju minimālā kopa.

Vairumtirdzniecības līmenī:

8. savienojumu uzsākšana publiskajā fiksētajā telefonu tīklā (turpmāk – Tirgus Nr.8);
9. savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālajā publiskajā telefonu tīklā (turpmāk – Tirgus Nr.9);
10. tranzīta pakalpojumi publiskajā fiksētajā telefonu tīklā (turpmāk – Tirgus Nr.10);
11. atsaistīta piekļuve (t.sk. daļēja piekļuve) metāliskajām abonentlīnijām un to segmentiem, lai nodrošinātu platjoslas datu pārraides un balss pārraides pakalpojumus;
12. platjoslas piekļuves vairumtirdzniecība;
13. nomāto līniju gala posmu vairumtirdzniecība;
14. nomāto līniju maģistrālo posmu vairumtirdzniecība;
15. piekļuve un savienojumu uzsākšana publiskajos mobilajos telefonu tīklos;
16. balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos;
18. apraides signālu pārraides pakalpojumi apraides saturu nogādāšanai galalietotājiem.

Regulators uzsāka tirgus analīzes pirmo kārtu ar datu vākšanas procesu 2005.gada rudenī. Pēc pirmo trīs tirgu (Tirgi Nr.8-10) definēšanas un analīzes Regulators 2006.gada 31.martā paziņoja EK par rezultātiem un 2006.gada 28.aprīlī saņēma EK atbildes vēstuli ar komentāriem. Nemot vērā EK komentārus, Regulators 2006.gada 28.jūnijā lēma par komersantiem ar BIT un par piemērojamām saistībām un pienākumiem pirmajos trīs analizētajos tirgos.

Laika posmā līdz 2007.gada 5.oktobrim Regulators bija paziņojis EK par visiem ieteikumā 2007/879/EK norādītajiem tirgiem elektronisko sakaru nozarē un pieņemis

lēmumus par komersantiem ar BIT un par tiem piemērojamām saistībām un pienākumiem.

2.1. Tirdzniecības analīzes pirmās kārtas rezultāti

Regulators konstatēja, ka Tirdzniecības Nr.1 nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tirdzniecības Nr.1 katrs individuālais publiskais telefonu tīklis ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirdzniecības tirgus.

Pirmajā tirdzniecības analīzes kārtā Regulators noteica 16 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības Nr.1:

- SIA „BALTCOM TV” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.156 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BALTKOM TV SIA” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BALTKOM TV SIA” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.156));
- SIA „CSC TELECOM” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.157 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „CSC TELECOM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „CSC TELECOM” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.157));
- SIA „DATAGRUPA 777” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.158 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DATAGRUPA 777” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DATAGRUPA 777” publiskajā telefonu tīklā tirgū”; pašreizējais nosaukums SIA „Datagrupa.lv” (turpmāk – Lēmums Nr.158));
- SIA „FINORS TELEKOM” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.159 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „FINORS TELEKOM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „FINORS TELEKOM” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.159));
- SIA „LATTELENET” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.160 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „LATTELENET” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „LATTELENET” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.160));
- AS „Latvenergo” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.161 „Par akciju sabiedrības „Latvenergo” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā akciju sabiedrības „Latvenergo” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.161));
- valsts AS „Latvijas dzelzceļš” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.162 „Par valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.162));
- SIA „OPTRON” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.163 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „OPTRON” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „OPTRON” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.163));

- SIA „SIGIS” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.164 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „SIGIS” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „SIGIS” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.164));
- SIA „TELE2 TELECOM” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.165 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELE2 TELECOM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELE2 TELECOM” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk - Lēmums Nr.165));
- AS ”Telekom Baltija” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.166 „Par akciju sabiedrības „Telekom Baltija” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā akciju sabiedrības ”Telekom Baltija” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.166));
- SIA „Telekomunikāciju grupa” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.167 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Telekomunikāciju grupa” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Telekomunikāciju grupa” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.167));
- SIA „TELENETS” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.168 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENETS” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENETS” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.168));
- SIA „UNISTARS” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.169 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „UNISTARS” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „UNISTARS” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.169));
- SIA „Lattelecom” (Regulatora 2006.gada 30.jūnija lēmums Nr.172 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.172));
- SIA „D-COM” (Regulatora 2006.gada 16.augusta lēmums Nr.207 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „D-COM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „D-COM” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.207));

2.2. Pirmajā tirgus analīzes kārtā piemērotās saistības

2.2.1. SIA „Lattelecom”

Lēmumā Nr.172 Regulators nolēma:

1. Noteikt SIA „Lattelecom” saistību nodrošināt komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:
  - 1.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;

- 1.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.3. kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.5. signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.6. tehnisko iespēju novērtēšanu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu SIA „Lattelecom” tīklā;
  - 1.8. savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai SIA „Lattelecom” tīklā.
2. Noteikt SIA „Lattelecom” caurredzamības saistību izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu saskaņā ar Regulatora apstiprinātajiem noteikumiem par pamatpiedāvājuma izstrādes kārtību, iekļaujamo informāciju un publicēšanu.
  3. Noteikt SIA „Lattelecom” caurredzamības saistību starpsavienojuma pamatpiedāvājumā iekļaut savienojumu pabeigšanu fiksētā vietā SIA „Lattelecom” publiskajā telefonu tīklā pakalpojumu un vismaz šādus pakalpojumus:
    - 3.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
    - 3.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
    - 3.3. kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
    - 3.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
    - 3.5. signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
    - 3.6. tehnisko iespēju novērtēšanu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 3.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu SIA „Lattelecom” tīklā;
  - 3.8. savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai SIA „Lattelecom” tīklā.
4. Noteikt SIA „Lattelecom” piekļuves saistību nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus katram komersantam, kas to piepras, un piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus pakalpojumus. Noteikt SIA „Lattelecom” pienākumu sniegt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem SIA „Lattelecom” pats nodrošina pakalpojumus un informāciju sev (self-service), saistītajiem komersantiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitāte.
  5. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību aprēķināt pakalpojumu sniegšanas izmaksas un iesniegt ziņojumu par izmaksu aprēķināšanu un attiecīšanu saskaņā ar Regulatora apstiprināto pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecīšanas metodiku savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem un ar to saistītiem pakalpojumiem, ieņēmumi no kuru sniegšanas aprēķinot tos par katru pakalpojumu atsevišķi iepriekšējā pārskata gadā pārsniedza divpadsmit tūkstošus latu.

6. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību iesniegt Regulatoram pēc Regulatora pieprasījuma pakalpojumu tarifu un izmaksu pamatojumu.
8. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību tuvināt savienojuma pabeigšanas un ar to saistīto pakalpojumu tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām.
9. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību starpsavienojumu jomā veikt atsevišķu darbības uzskaiti saskaņā ar Regulatora apstiprināto pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku.

2.2.2. Citi komersanti

Regulators 2006.gada 28.jūnija lēmumos no Nr.156 līdz Nr.169 un 2006.gada 16.augusta lēmumā Nr.207 nolēma:

1. Noteikt komersantam ar BIT saistību publiskot spēkā esošos tarifus par šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
  - 1.1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta ar BIT publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
  - 1.2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.
2. Noteikt komersantam ar BIT saistību publiskot tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
  - 2.1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta ar BIT publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
  - 2.2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.
3. Uzdot komersantam ar BIT ar lēmuma stāšanos spēkā iesniegt Regulatoram uzskaitījuma 1.punktā noteiktos tarifus.
4. Uzdot komersantam ar BIT iesniegt Regulatoram uzskaitījuma 2.punktā noteiktos tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.

3. Tirdzniecības analīzes otrā kārta

3.1. Tirdzniecības analīzes otrās kārtas gaita

Pamatojoties uz ESL, Regulators definēja un analizēja visus 7 tirdzniecības tirgus, kuri ir minēti Ieteikumā 2007/879/EK.

3.2. Tirdzniecības analīzes otrās kārtas rezultāti

Tirdzniecības analīzes otrajā kārtā Regulators konstatēja, ka Tirdzniecības tirgū Nr.1 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk kā viens komersants ar BIT, jo Tirdzniecības tirgū Nr.1 katrs individuālais publiskais telefonu tīklis ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirdzniecības tirgus.

Otrajā tirdzniecības analīzes kārtā Regulators noteica 18 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības tirgū Nr.1:

- SIA „BALTCOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.40003005264;
- SIA „CSC TELECOM”, vienotais reģistrācijas Nr.40003611196;
- SIA „D-COM”, vienotais reģistrācijas Nr.40003642891;
- SIA „Datagrupa.lv”, vienotais reģistrācijas Nr.40003475316;
- SIA „FINORS TELEKOM”, vienotais reģistrācijas Nr.40003620146;
- SIA „Lattelecom”, vienotais reģistrācijas Nr.40003052786;
- Valsts AS „Latvijas dzelzceļš”, vienotais reģistrācijas Nr.40003032065;
- AS „Latvenergo”, vienotais reģistrācijas Nr.40003032949;
- SIA „OPTRON”, vienotais reģistrācijas Nr.40103066693;
- SIA „SIGIS”, vienotais reģistrācijas Nr.40103046358;
- AS „Telekom Baltija”, vienotais reģistrācijas Nr.40003454545;
- SIA „TELEKOMUNIKĀCIJU GRUPA”, vienotais reģistrācijas Nr.40003440282;
- SIA „TELENETS”, vienotais reģistrācijas Nr.40003414913;
- SIA „UNISTARS”, vienotais reģistrācijas Nr.40003482318;
- SIA „AUGSTCELTNE”, vienotais reģistrācijas Nr.40103000117;
- SIA „DIRECT”, vienotais reģistrācijas Nr.40003670467;
- SIA „TELENET”, vienotais reģistrācijas Nr.40003571724;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.50003491261.

Nemot vērā tirgus analīzes otrās kārtas rezultātus, Regulators:

- neuzskatīja, ka bija nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar lēmumu Nr.172 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- neredzēja nepieciešamību grozīt vai atcelt citiem komersantiem ar BIT ar Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmumiem no Nr.156 līdz Nr.169 un 2006.gada 16.augusta lēmumu Nr.207 (izņemot SIA „TELE 2 TELECOM” un SIA „LATTELENET”) noteiktās saistības vai noteikt jaunas saistības un pienākumus;
- uzskatīja, ka bija nepieciešams atcelt SIA „Tele2 Telecom” ar lēmumu Nr.165 noteiktās saistības;
- uzskatīja, ka bija nepieciešams atcelt SIA „LATTELENET” ar lēmumu Nr.160 noteiktās saistības, tā kā SIA „LATTELENET” reorganizejot tika pievienots SIA „BALTCOM TV SIA”;
- uzskatīja, ka nepieciešams noteikt BIT un caurredzamības saistības vēl četriem jauniem komersantiem:
  - SIA „AUGSTCELTNE”, vienotais reģistrācijas Nr.40103000117;
  - SIA „DIRECT”, vienotais reģistrācijas Nr.40003670467;
  - SIA „TELENET”, vienotais reģistrācijas Nr.40003571724;
  - SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.50003491261.

Otrajā tirgus analīzes kārtā Regulators noteica vēl četrus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1 un noteica caurredzamības saistības:

- SIA „AUGSTCELTNE” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.151 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „AUGSTCELTNE” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „AUGSTCELTNE” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „DIRECT” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.152 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DIRECT” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DIRECT” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „TELENET” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.153 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENET” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENET” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „INTERNETA PASAULE” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.154 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „INTERNETA PASAULE” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „INTERNETA PASAULE” publiskajā telefonu tīklā tirgū”).

Ar Regulatora 2009.gada 20.maija lēmumu Nr.155 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2 Telecom” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2 Telecom” publiskajā telefonu tīklā tirgū” tika atcelts Lēmums Nr.165,

4. Tirgus Nr.1 analīzes trešā kārtā

Regulators 2010.gadā analizēja Tirgu Nr.1 trešo reizi. Tirgus analīzes trešajā kārtā Regulators konstatēja, ka Tirgū Nr.1 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tirgū Nr.1 katrs individuālais publiskais telefonu tīkls ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirgus. Tirgus analīzes trešās kārtas gaitā tika būtiski mainīti būtiskas ietekmes noteikšanas kritēriji. Par komersantiem ar BIT tika noteikti visi komersanti, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā varētu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos:

- a. starpsavienojuma līgums ar vismaz vienu komersantu par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos. Regulators uzskata, ka komersantam, kas ir noslēdzis šādu līgumu, kurā ir iekļauta informācija par komersanta elektronisko sakaru tīkla tehniskiem parametriem, starpsavienojuma punktiem, signalizācijas tīklu u.t.t., ir nepieciešamā elektronisko sakaru tīkla infrastruktūra, zināšanas un motivācija, izmantot šo līgumu, lai piedāvātu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus savā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā. Pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas abas līgumslēdzējpuses var īsā laikā uzsākt reālu pakalpojumu nodrošināšanu, starpsavienojumu ierīkošanu;
- b. nepieciešamais nosacījums, lai pabeigtu savienojumus elektronisko sakaru tīklā ir numerācijas lietošanas tiesības uz numuriem, uz kuriem iespējams veikt izsaukumus no citiem elektronisko sakaru tīkliem. Tā kā Tirgus Nr.1 ir fiksēto pakalpojumu tirgus, tad komersantam nepieciešamas numerācijas lietošanas tiesības uz nacionālo publisko

fiksēto telefonu tīkla numuriem¹ (turpmāk – fiksētie numuri), lai tas atbilstu šim kritērijam iekļaušanai Tīrgū Nr.1.

4.1. Tīrgus Nr.1 analīzes trešās kārtas rezultāti

Pirmajā un otrajā tīrgus analīzes kārtā Regulators 18 komersantus bija noteicis par komersantiem ar BIT. 2007.gada 1.janvārī stājās spēkā saistības SIA „Lattelecom” un vēl 15 citiem komersantiem, kurus Regulators pirmajā tīrgus analīzes kārtā atzina par komersantiem ar BIT. Pēc otras tīrgus analīzes kārtas veikšanas, papildus četri komersanti tika noteikti par komersantiem ar BIT un 2009.gada 1.jūlijā stājās spēkā tiem piemērotās saistības. Pēc tīrgus analīzes otrās kārtas tika atcelti lēmumi par divu komersantu atzīšanu par komersantiem ar BIT.

Regulators tīrgus analīzes trešās kārtas rezultātā nolēma piemērot papildus saistības 14 komersantiem, kuri jau iepriekš bija atzīti par komersantiem ar BIT. Regulators šiem komersantiem piemēroja papildus starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas katram savā individuālā publiskajā fiksētajā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu, kas stājās spēkā 2012.gada 1.martā. Regulators tīrgus analīzes trešās kārtas rezultātā atzina vēl 25 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.1 un piemēroja tiem caurredzamības saistības publiskot spēkā esošos tarifus par starpsavienojuma pakalpojumiem un starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas katram savā individuālā publiskajā fiksētajā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu, kuras stājās spēkā 2012.gada 1.martā. Pēc tīrgus analīzes trešās kārtas tika atcelti lēmumi par 3 komersantu atzīšanu par komersantiem ar BIT.

5. Tīrgus Nr.1 analīzes ceturtā kārta

Tīrgus analīzes ceturtajā kārtā Regulators konstatēja, ka Tīrgū Nr.1 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tīrgū Nr.1 katrs individuālais publiskais telefonu tīkls ir definējams kā atsevišķs konkrētais tīrgus.

5.1. Tīrgus Nr.1 analīzes ceturtās kārtas rezultāti

Pirmajā, otrajā un trešajā tīrgus analīzes kārtā Regulators 40 komersantus bija noteicis par komersantiem ar BIT. 2007.gada 1.janvārī stājās spēkā saistības SIA „Lattelecom” un vēl 15 citiem komersantiem, kurus Regulators pirmajā tīrgus analīzes kārtā atzina par komersantiem ar BIT. Pēc otras tīrgus analīzes kārtas veikšanas, papildus četri komersanti tika noteikti par komersantiem ar BIT un 2009.gada 1.jūlijā stājās spēkā tiem piemērotās saistības. Pēc tīrgus analīzes otrās kārtas tika atcelti lēmumi par divu komersantu atzīšanu par komersantiem ar BIT. Trešās tīrgus analīzes kārtas rezultātā 25 komersanti tika atzīti par komersantiem ar BIT un 2012.gada 1.martā stājās spēkā tiem piemērotās saistības. 2012.gada 1.martā papildus saistības tika piemērotas 14 komersantiem, kuri jau iepriekš bija atzīti par komersantiem ar BIT. Pēc tīrgus analīzes trešās kārtas tika atcelti lēmumi par 3 komersantu atzīšanu par komersantiem ar BIT. Regulators tīrgus analīzes ceturtās kārtas rezultātā nolēma piemērot papildus saistības 29 komersantiem, kuri jau iepriekš bija atzīti par komersantiem ar BIT. Regulators šiem komersantiem piemēroja papildus saistību nodrošināt citiem komersantiem

¹ No 2016.gada 1.janvāra saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumiem Nr.367 “Nacionālais numerācijas plāns” 2.20 apakšpunktu publiskā fiksētā telefonu tīkla numurs

starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem, kas stājās spēkā 2014.gada 8.decembrī. Regulators tirgus analīzes ceturtās kārtas rezultātā atzina vēl 12 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1 un piemēroja tiem saistību nodrošināt citiem komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem, caurredzamības saistības publiskot spēkā esošos tarifus par starpsavienojuma pakalpojumiem un starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas katram savā publiskajā individuālā fiksētajā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu, kuras stājās spēkā 2014.gada 8.decembrī. Saistību kopsavilkumu skatīt Tabulā Nr.1. Tirgus analīzes ceturtās kārtas rezultātā ar 2014.gada 5.novembri tika atcelti lēmumi par 10 komersantu atzišanu par komersantiem ar BIT.

Tabula 1. Piemēroto saistību kopsavilkums

Komersanta nosaukums	Saistība	Regulatora lēmuma numurs	Regulatora lēmuma datums	Saistības spēkā stāšanās datums
Tirgus analīzes pirmā kārtā				
SIA Lattelecom	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Caurredzamības saistība izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamat piedāvājumu	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Piekļuves saistība nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistība tuvināt tarifus izmaksām	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Veikt atsevišķu darbības uzskaiti	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Baltcom TV	Publiskot tarifus	156	28.06.2006	01.01.2007
SIA CSC Telecom	Publiskot tarifus	157	28.06.2006	01.01.2007
SIA Datagrupa.lv	Publiskot tarifus	158	28.06.2006	01.01.2007
SIA Finors Telekom	Publiskot tarifus	159	28.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelenet	Publiskot tarifus	160	28.06.2006	01.01.2007
AS Latvenergo	Publiskot tarifus	161	28.06.2006	01.01.2007
Valsts AS Latvijas Dzelzceļš	Publiskot tarifus	162	28.06.2006	01.01.2007
SIA Optron	Publiskot tarifus	163	28.06.2006	01.01.2007
SIA Sigis	Publiskot tarifus	164	28.06.2006	01.01.2007
SIA Tele2 Telecom	Publiskot tarifus	165	28.06.2006	01.01.2007
AS Telekom Baltija	Publiskot tarifus	166	28.06.2006	01.01.2007

SIA Telekomunikāciju grupa	Publiskot tarifus	167	28.06.2006	01.01.2007
SIA Telenets	Publiskot tarifus	168	28.06.2006	01.01.2007
SIA Unistars	Publiskot tarifus	169	28.06.2006	01.01.2007
SIA D-COM	Publiskot tarifus	207	16.08.2006	01.01.2007
Tirdzniecības otrā kārta				
SIA Augstceltnieki	Publiskot tarifus	151	20.05.2009	01.07.2009
SIA Direct	Publiskot tarifus	152	20.05.2009	01.07.2009
SIA Telenet	Publiskot tarifus	153	20.05.2009	01.07.2009
SIA Interneta pasaule	Publiskot tarifus	154	20.05.2009	01.07.2009
Tirdzniecības trešā kārta				
SIA Baltcom TV	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA CSC Telecom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Datagrupa.lv	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Finors Telekom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
AS Latvenergo	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
VAS Latvijas Dzelzceļš	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Optron	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Sigis	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
AS Telekom Baltija	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Unistars	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA D-COM	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Augstceltnieki	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telenet	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Interneta pasaule	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telia Latvija	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IZZI	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Tivi	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telegroupa Baltijā	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Master Telecom	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IT Group	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telefant	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Rigatta	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Fastnets	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012

SIA HIG Serviss Baltija	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA iLink	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telecentrs	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Advem	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA ECO Solutions	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MPE Nets	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TeleMedia	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Datu Tehnoloģiju Grupa	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Stream Networks	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
AS Balticom	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TG Transit	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Teleglobal	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Sotus	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Esteria 79	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MWTV	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA 10 1/2	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telia Latvija	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IZZI	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Tivi	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telegrupa Baltijā	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Master Telecom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IT Group	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telefant	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Rigatta	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Fastnets	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA HIG Serviss Baltija	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA iLink	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telecentrs	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Advem	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA ECO Solutions	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MPE Nets	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TeleMedia	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Datu Tehnoloģiju Grupa	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012

SIA Stream Networks	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
AS Balticom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TG Transit	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Teleglobal	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Sotus	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Esteria 79	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MWTV	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA 10 1/2	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
Tirdzniecības analīzes ceturtā kārtā				
SIA AdForte	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Amber Telecom	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA DAUTKOM TV	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Eco Networks	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Fixed Lines	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA INTELLICA	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Latvijas Mobilais Telefons	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA MEGATEL	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA PREMIATEL	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Smart Telecom	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA TELENET	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Radio Telecommunication Network	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA AdForte	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Amber Telecom	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA DAUTKOM TV	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Eco Networks	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Fixed Lines	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA INTELLICA	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.

SIA Latvijas Mobilais Telefons	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA MEGATEL	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA PREMIATEL	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Smart Telecom	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA TELENET	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Radio Telecommunication Network	Publiskot tarifus	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA AdForte	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Amber Telecom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA DAUTKOM TV	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Eco Networks	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Fixed Lines	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA INTELLICA	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Latvijas Mobilais Telefons	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA MEGATEL	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA PREMIATEL	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Smart Telecom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA TELENET	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Radio Telecommunication Network	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	283	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Advem	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Augstceltnē	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Baltcom TV	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Balticom	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA CSC Telecom	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Datagrupa.lv	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Datu Tehnoloģiju Grupa	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA D-COM	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Fastnets	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.

SIA iLink	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Interneta pasaule	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA IT Group	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA IZZI	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
AS Latvenergo	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
VAS Latvijas dzelzceļš	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA MPE Nets	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA MWTV	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Optron	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Rigatta	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Sigis	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Sotus	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Stream Networks	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Teleglobal	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Telegrupa Baltijā	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
AS Telekom Baltija	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Telia Latvija	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA TG Transit	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Tivi	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.
SIA Unistars	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	284	04.11.2014.	08.12.2014.

6. Konkrētais tirgus

6.1. Ieteikumā minētais tirgus

Ziņojums sagatavots par šādu Ieteikumā minēto tirgu:

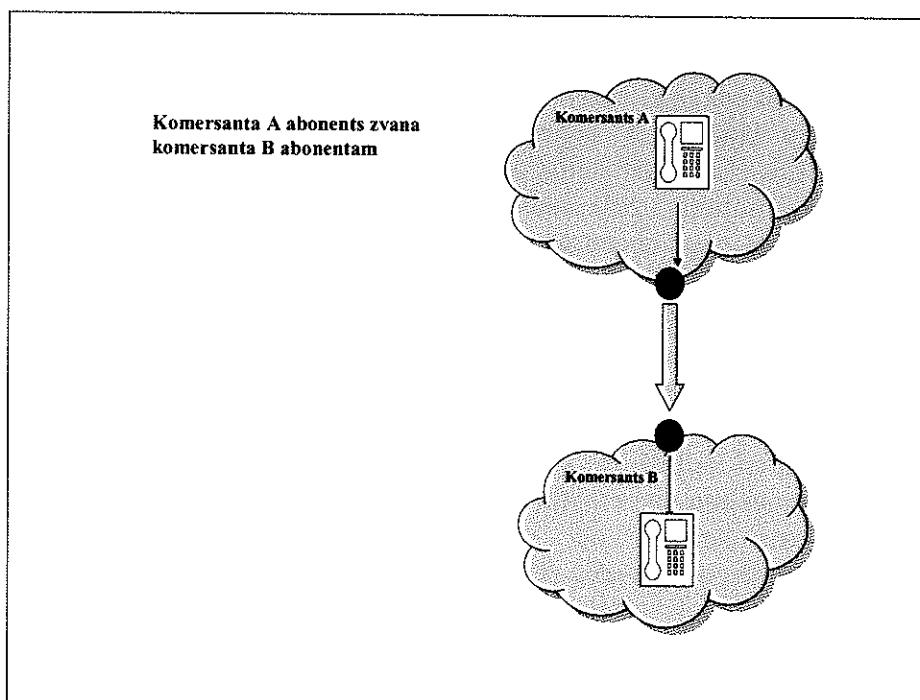
Vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklos jeb Tirgus Nr.1.

6.2. Attiecīgie pakalpojumi

- Tirgus Nr.1:

Vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklos (skat. 1. attēlu): Savienojumu pabeigšanas pakalpojums ir komersanta sniepts vairumtirdzniecības pakalpojums, kas nodrošina ienākošās noslodzes maršutēšanu uz pieslēguma punktiem komersanta elektronisko sakaru tīklā, no pēdējās komutatīvās iekārtas pirms pieslēguma punkta, kuru var izmantot starpsavienojumam, līdz pieslēguma punktam. Pakalpojuma lietotāji ir citi komersanti, kuriem pieder individuālie publiskie telefonu tīkli.

Attēls 1. Savienojumu pabeigšana

7. Tirdzniecības definīcija

7.1. Apskatāmā pakalpojuma novērtējums

Lai definētu un nodalītu konkrētos starpsavienojumu tirdzniecības jāapskata, šādi jautājumi:

7.1.1. Vai savienojumu uzsākšanas pakalpojumi un savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido vienotu tirgu?

Regulators uzskata, ka neveido. Pieprasījumu pēc savienojumu uzsākšanas pakalpojumiem nevar apmierināt ar savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem, jo tie ir heterogēni pakalpojumi.

Pastāvot nosacījumam, ka par savienojumu maksā puse, kas veic izsaukumu, lai izvairītos no savienojumu uzsākšanas pakalpojumu pirkšanas no cita komersanta, komersantam būtu nepieciešams veidot (dublēt) piekļubes, kuras ir nodrošinātas cita komersanta elektronisko sakaru tīklā. Tikai tādā gadījumā savienojumu pabeigšanas pakalpojums (pieejamība caur visiem galalietotājiem vienā elektronisko sakaru tīklā) varētu aizvietot savienojumu uzsākšanas pakalpojumus un tādā gadījumā tā kļūtu ekonomiski nepamatota.

7.1.2. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos fiksētajos tīklos komersantiem veido vienotu tirgu?

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums: komersants, kas pieprasa savienojumu pabeigšanas pakalpojumus vienā noteiktā elektronisko sakaru tīklā, negūtu papildu labumu izmantojot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus citā elektronisko sakaru tīklā. Tālab situācija savienojumu pabeigšanas tirgos pilnīgi atšķiras no situācijas savienojumu uzsākšanas tirgos.

Komersantam, kas piedāvā tikai operatora izvēles pakalpojumus un kam nav savu abonentlīniju, iespējams, pamatojoties uz ekonomisku apsvērumu analīzi, noteikt no kuriem komersantu elektronisko sakaru tīkliem tam nepieciešams iegādāties savienojumu uzsākšanas pakalpojumus. Ja komersantam ir pietiekami daudz savu lietotāju, tad operatora izvēles pakalpojuma nodrošināšana nav būtiska. SIA „Lattelecom” ir apmēram 288 tūkst. lietotāju. Tikai starpsavienojums ar SIA „Lattelecom”, komersantam nodrošinās pieeju pietiekami lielam potenciālo lietotāju skaitam, lai sasniegta nepieciešamo lietotāju kritisko masu. Starpsavienojums ar citiem operatoriem ekonomisku iemeslu dēļ var nebūt nepieciešams. Savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgos situācija ir citāda, jo lietotāji vēlas veikt izsaukumus citiem lietotājiem, arī citos elektronisko sakaru tīklos. Ja kāds no komersantu elektronisko sakaru tīkliem nav sasniedzams, komersantam draud ne tikai lietotāju aizplūšana, bet arī reputācijas jautājumu skaidrošana. Lietotāji var vienkārši izmantot citu izvēlēto komersantu vai nepieprasīt operatora iepriekšējas izvēles pakalpojumu no operatoriem, kuri nevar nodrošināt lietotājiem iespēju veikt izsaukumus uz visiem tam nepieciešamos elektronisko sakaru tīklus. Šis arguments piemērojams arī komersantiem, kas piedāvā savas abonentlīnijas. Maz ticams, ka normālos apstākļos lietotājs slēgs līgumu par pakalpojumu izmantošanu ar komersantu, no kura elektronisko sakaru tīkla lietotājam nav iespēju veikt izsaukumus uz citiem elektronisko sakaru tīkliem.

Piedāvājuma puses aizvietošanas novērtējums:

Katrs individuālais publiskais fiksētais telefonu tīkls veido atsevišķu tirgu, jo nav iespējama situācija, ka citi komersanti ar sev pieejamām jaudām un elektronisko sakaru tīkliem varētu aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus cita komersanta elektronisko sakaru tīklā.

Līdz ar to, savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos komersantu fiksētajos tīklos neveido vienotu tirgu.

7.1.3. Vai savienojuma pabeigšanas pakalpojumi un tranzīta pakalpojumi veido vienotu tirgu?

Teorētiski, vismaz daļēji tranzīta pakalpojumus varētu aizstāt ar savienojuma pabeigšanas pakalpojumiem. Maršrutēšanu uz augstākiem elektronisko sakaru tīkla līmeņiem, starp divām mezgla centrālēm vai vietējo un mezgla centrāli, arī varētu nodrošināt caur citiem komersantiem. Lai gan, pēdējo pabeigšanas daļu, līdz lietotāja pieslēguma punktam var nodrošināt tikai komersants, kas kontrolē pieslēgumu punktu un sekojoši, piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus.

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums:

Gadījumos, kad piepildās trīs šādi nosacījumi pieprasījuma pusē vismaz daļēji tranzīta pakalpojumi varētu aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus:

- Uz elektronisko sakaru tīklu elementiem pamatota tarifu struktūra:
šajā gadījumā komersantam principā pastāv iespēja, mēģināt aizvietot vismaz savienojumu pabeigšanas pakalpojuma daļu - maršrutēšanu augstākā elektronisko sakaru tīkla līmenī (vietējā „mezgla” vai „dubultā mezgla” līmenī), ar cita komersanta tranzīta pakalpojumiem.

SIA „Lattelecom” piedāvājuma struktūra nav pamatota uz elektronisko sakaru tīkla elementiem. SIA „Lattelecom” piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus pēc tarifa strukturējot tos šādi:

1. uz numuriem, kuru pieslēguma punkti ir Rīgas numerācijas zonā;
2. uz numuriem, kuru pieslēguma punkti ir citās pilsētās un novados.

Šajā gadījumā komersants *ex ante* (apsteidzoši) nevar analizēt, vai iespējams ar tranzīta pakalpojumu aizvietot savienojuma uzsākšanas pakalpojuma daļu, jo nav skaidrs, vai piemēram izsaukums uz fiksētajiem numuriem Rīgas numerācijas zonā ir pēc elektronisko sakaru tīkla elementiem vietējā starpsavienojumu vai „mezgla līmenī”.

- Starpsavienojumā ieinteresētās vai iesaistītās puses piedāvā tādu starpsavienojumu punktu daudzumu, lai tranzīta operators varētu piedāvāt savus pakalpojumus. To komersants varētu veikt tikai gadījumā, ja tas piedāvātu vairāk starpsavienojuma punktu nekā komersants, kas meklē iespēju aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Tad tranzīta operatoram rastos iespēja maršrutēt komersanta noslodzi starp starpsavienojuma punktu, kurā komersanta elektronisko sakaru tīkla elements ir pieslēgts un starpsavienojuma punktu, kurā komersanta elektronisko sakaru tīkla elements nav vai vēl nav pieslēgts.

Ņemot vērā pakalpojumu tirgus struktūru, iepriekš minēto, izmantojot esošo elektronisko sakaru tīkla infrastruktūru, būtu iespējams realizēt tikai SIA „Lattelecom”. SIA „Lattelecom” piedāvā divus starpsavienojumu punktus. Pat

gadījumā, ja komersantam ir starpsavienojums visos iespējamos starpsavienojuma punktos, komersantam nav iespēja izmantot cita komersanta tranzītu pakalpojumu.

- Aizvietošana nedrīkst izraisīt ne lielas, ne neatgūstamas izmaksas.
Aizvietošana nedrīkst radīt komersantam pārāk lielas un neatgūstamas izmaksas. Lai aizvietošana varētu notikt veiksmīgi ir nepieciešams, ka komersants noslēdz starpsavienojumu līgumu ar tranzītu nodrošinošo operatoru un izveido (vismaz vienu) starpsavienojumu punktu. Minētā darbība var radīt lielas izmaksas:
  - administratīvas izmaksas: izlietotā laika alternatīvās izmaksas sarunas laikā;
  - starpsavienojuma izmaksas: savienojumu līnijas;
  - starpsavienojuma tehnisko iespēju novērtēšana un pārbaude;
  - abonēšanas maksa savienojuma līnijām un, ja nepieciešams – nomātām līnijām.

Papildus jāņem vērā, ka starpsavienojuma izveidošanai jārēķinās ar vismaz sešu mēnešu laika periodu. Komersantam radušās izmaksas jāsedz no starpības starp savienojumu pabeigšanas tarifiem un tranzītu tarifiem. Lai to varētu nodrošināt, nepieciešams, ka izveidojas noslodzes apjoma kritiskā masa, ko objektīvu iemeslu dēļ spēj tikai lielie tirgus dalībnieki. Mazie tirgus dalībnieki nespēj nodrošināt pietiekamu noslodzes apjomu, lai ekonomiski pamatotu aizvietošanas izmantošanu.

Gadījumā, ja komersants izvēlētos aizvietot savienojumu uzsākšanas pakalpojumus ar tranzītu pakalpojumiem, tas nevar neierobežoti mainīt savu lēmumu, jo tādējādi rastos neatgūstamās izmaksas, šajā gadījumā – starpsavienojuma izmaksas, ja esošās investīcijas vēl nav amortizētas.

Tirgus Nr.1 gadījumā iepriekš minētie trīs nosacījumi nav piepildījušies, tādēļ, Regulators konstatē, ka pieprasījuma puses aizvietojamība neeksistē.

Piedāvājuma puses aizvietošanas novērtējums:

Gadījumā, ja pastāv uz elektronisko sakaru tīklu elementiem pamatota tarifu struktūra, citiem komersantiem ir iespēja, piedāvāt maršrutēšanu augstākā elektronisko sakaru tīkla līmenī („mezgla” vai „dubultā mezgla” līmenī), bet savienojumu uzsākšanas pakalpojumu vietējā līmenī konkrētā komersanta elektronisko sakaru tīklā komersants nevar piedāvāt.

Ievērojot iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka savienojumu pabeigšanas pakalpojumi un tranzīta pakalpojumi nav savstarpēji aizvietojami, tāpēc tie veido atsevišķus pakalpojumu tirgus.

7.1.4. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi uz platjoslas piekļuvēm pamatojoties uz publisko komutējamo telefonu tīklu ir iekļauti tirgū?

Latvijā ir komersanti, kas nodrošina balss telefonijas pakalpojumus izmantojot platjoslas piekļuvi, piemēram kabeļtelevīzijas vai IP (interneta protokola) tīklā. Tāpēc iespējams secināt, ka vismaz neliela daļa no savienojuma pabeigšanas pakalpojumiem

ir savienojumi, kuri pabeigtī platjoslas piekļuvēs. Tie savienojumi principā tiek nodrošināti izmantojot publisko komutējamo telefonu tīklu, bet tāds pakalpojuma nodrošināšanas veids var arī nebūt nepieciešams. Vai šādi nodrošināti savienojumu pabeigšanas pakalpojumi ir jāiekļauj Tirgū Nr.1?

Tehniskā ziņā savienojumu pabeigšanas pakalpojumi platjoslas piekļuvēs atšķiras no „parastiem” savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem, jo šaurjoslas piekļuves nodrošina savienojumu maršrutēšanas tehnisko realizāciju tikai pabeidzošā operatora elektronisko sakaru tīklā. Nemot vērā tirgus analīzes nosacījumu, ka tirgi analizējami tehnoloģiski neitrāli, nav atšķirības, izmantojot kādu tehnoloģiju savienojumu pabeigšanas pakalpojums tiek īstenots, ja no pieprasījuma pusēs pakalpojumi ir aizvietoja.

Pieprasījuma pusēs aizvietojamības novērtējums:

No pieprasījuma pusēs, jeb no operatora, kas nodod savienojumu, abi pakalpojumi neatšķiras. Pieprasījuma puse nezin, izmantojot kādu tehnoloģiju (platjoslas vai šaurjoslas) piekļuve, kurā savienojums tiek pabeigts, ir nodrošināta. Arī pēc fiksētā numura pieprasījuma puse to nevar identificēt.

Pieprasījuma pusei abi iepriekš minētie risinājumi savienojumu pabeigšanai sasniedz mērķi - pabeigt savā elektronisko sakaru tīklā uzsākt savienojumu piekļuvē, kas saistīta ar sastādīto numuru.

Regulators līdz ar to konstatē pieprasījuma pusēs aizvietojamību.

Piedāvājuma pusēs aizvietojamības novērtējums:

Pašlaik neviens komersants, piedāvājot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus nenodala platjoslas un šaurjoslas savienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Tāpēc Regulators konstatē, ka abi savienojuma pabeigšanas pakalpojumi ir homogēni un savstarpēji aizvietojami.

Nemot vērā aizvietojamības analīzes rezultātus Regulators konstatē, ka savienojumu pabeigšanas pakalpojumi platjoslas piekļuvēs ir iekļauti Tirgū Nr.1.

7.2. Geogrāfiskā mēroga novērtējums

Nemot vērā tirgus definīciju, ģeogrāfiskais mērogs (teritorija) ir komersanta individuālais publiskais fiksētais telefonu tīkls.

7.3. Tirgus definēšanas rezultāti

Atbilstoši iepriekš minētajam, Regulators konstatē, ka nosakāms vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklos tirgus.

8. Tirdzniecības tirgus Analīze

8.1. Tirdzniecības tirgus dalījums

Pēc Tirdzniecības Nr.1 definīcijas var secināt, ka šie ir monopoltirdziņi, tāpēc tirgus daļas ir 100% katrai individuālai tirgū. Saskaņā ar to, var jau noteikt, ka visiem komersantiem, kas piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus ir BIT, sava elektronisko sakaru tīkla ģeogrāfiskā mēroga ietvaros.

Tomēr, Regulators analizēja arī citus kritērijus.

8.2. Šķēršļi ienākšanai tirgū vai ekspansijai

Savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgos barjeras ienākšanai tirgū, kas saistītas ar tirgus definīciju ir nesamērīgi augstas. Konkurentu ienākšanai savienojuma pabeigšanas pakalpojuma tirgū ar saviem savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem nav nepieciešamā efekta un konsekvences pret pastāvošo (monopola) savienojumu pabeigšanas tirgus struktūru. Konkurenta savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido atsevišķu (monopola) savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgu.

8.3. Komersanta lielums (īpatsvars tirgū)

Pēc tirgus definīcijas savienojumu pabeigšanas tirgi ir monopoltirdziņi. Komersanta lieluma nozīme konkurences situācijas novērtēšanai ir ļoti ierobežota un saistīta ar nepietiekamu kompensējošo pirktpēju. Tāpēc arī nav nepieciešams analizēt citus kritērijus konkurences apstākļu novērtēšanai, kas raksturo samēru starp komersantiem ar BIT un konkurentiem konkrētajā tirgū.

8.4. Nepietiekama kompensējošā pirktpēja vai tās trūkums

Lai analizētu kompensējošo pirktpēju ir nepieciešams izšķirt divus gadījumus:

- kompensējošā pirktpēja galalietotāju līmenī (netiešā kompensējošā pirktpēja)
- kompensējošā pirktpēja vairumtirdzniecības līmenī.

Kompensējošā pirktpēja galalietotāju līmenī pastāv, ja galalietotājam ir iespēja iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju (operatoru) mainot to uz citu operatoru gadījumā, ja sava operatora (operators A) savienojumu pabeigšanas tarifi ir tik augsti, ka:

- citi operatori neslēdz starpsavienojumu līgumus (tāpēc cita operatora klienti nevar zvanīt operatora A galalietotājiem);
- cita operatora klientiem augstu savienojumu pabeigšanas tarifu dēļ jāmaksā tik augstas cenas, ka tie neveic izsaukumus, vai sūdzas operatora A galalietotājiem.

Galalietotājam iespēja iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju rodas tikai tad,

1. kad izmaksas, kas saistītas ar operatora maiņu, nav pārāk lielas un ir mazākas nekā potenciālie labumi;
2. kad galalietotāja īpatsvars, salīdzinot ar komersanta kopējiem ieņēmumiem, ir pietiekami liels.

Otrs variants varētu piepildīties pakalpojumu sniedzēju mainot tikai lieliem komersantiem vai valsts iestādēm, vai lielai mazāku lietotāju grupai.

Ņemot vērā, ka galalietotājs kā izsaukumu saņemējs tiek tikai netieši ietekmēts ar komersanta rīcību, pašreiz izmaksas, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja maiņu, ir lielakas nekā potenciālie ieguvumi savienojumu pabeigšanas jomā.

Pirmais kritērijs vēl nav izpildīts nevienā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū, jo galalietotājs nevar iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju to mainot.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka katrā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū pietrūkst kompensējošās pirkspējas galalietotāju līmenī.

Kompensējošā pirkspēja vairumtirdzniecības līmenī

Saskaņā ar ESL 36.panta pirmo daļu, lai nodrošinātu, ka viena publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotāji var sazināties ar cita publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotājiem, Regulatoram ir tiesības godīgi, samērīgi un ar vienlīdzīgu attieksmi noteikt komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, saistības piekļubes un starpsavienojumu jomā. Ņemot vērā iepriekš minēto, komersanta kompensējošā pirkspēja ir būtiski ierobežota.

Lai analizētu faktisko kompensējošo pirkspēju vairumtirdzniecības līmenī jāizšķir divi gadījumi:

- operators, kas piedāvā arī piekļuvi (turpmāk - piekļubes tīkla operators). Piekļubes tīkla operatoram nav iespējas izmantot kompensējošo pirkspēju, jo Regulators, saskaņā ar ESL 36.panta pirmo daļu, ir noteicis komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, vienlīdzīgas saistības piekļubes un starpsavienojumu jomā.
- operators, kas nepiedāvā piekļuvi, bet operatora izvēles pakalpojumus (turpmāk – savienojumu tīkla operators).

Savienojumu tīkla operatoram nav kompensējošā pirkspēja. Tam ir vienpusēja interese noslēgt starpsavienojumu līgumu, jo to interesē piedāvāt saviem lietotājiem pieeju visiem vai vismaz pēc iespējas vairāk elektronisko sakaru tīkliem. Potenciālais starpsavienojumu partneris, kas piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus neiegūst papildvērtību no starpsavienojuma līguma noslēgšanas ar savienojuma tīkla operatoru, jo komersanta pakalpojumu lietotāji var saņemt izsaukumus no citiem elektronisko sakaru tīkliem pilnīgi neatkarīgi no savienojumu tīkla operatora.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka katrā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū pietrūkst kompensējošās pirkspējas vairumtirdzniecības līmenī.

8.5. Potenciālas konkurences trūkums

Ņemot vērā Tirgus Nr.1 definīciju, savienojumu pabeigšanas tirgos nepastāv potenciāla konkurence. Konkurentu ienākšana tirgū ar saviem savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem nav efektīva un konsekventa uz pastāvošās (monopola) savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgus struktūras fona. Esošā tirgus struktūra izveidojusies balstoties uz Eiropas Savienībā pastāvošo savienojumu pabeigšanas apmaksas principu starpoperatoru norēķinos – maksā savienojuma iniciators (angļu val. - *calling party pays*). Nemainot šo principu, konkurentu savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido atsevišķu (monopola) savienojumu pabeigšanas tirgu.

8.6. Rezultāti

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā komersantu individuālos publiskajos telefonu tīklīs tirgū nepastāv efektīva konkurence.

9. Komersanti ar BIT

9.1. Situācija tirgū

Pavisam 27 komersanti 2014.gada pirmajā pusgadā guva ieņēmumus piedāvājot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētā tīklā. Tabulā Nr.2 apkopoti dati par komersantu ieņēmumiem no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas 2014.gada pirmajā pusgadā. Dati par 2014.gada pirmo pusgadu apkopoti no neauditētiem komersantu datiem par ieņēmumiem. Tabulās Nr.3 un Nr.4 norādīti dati par komersantu ieņēmumiem par 2012.gadu un 2013.gadu. Dati par 2012.gadu un 2013.gadu apkopoti no veidlapām, kurās Komersanti norāda auditētu un detalizētu informāciju par ieņēmumiem, lietotāju skaitu un sniegto pakalpojumu apjomu.

Tabula 2. Komersanti, kuri sniedza pabeigšanas pakalpojumus fiksētajā tīklā 2014.gada pirmajā pusgadā.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr.	Ieņēmumi EUR	%
SIA	Lattelecom	40003052786		
SIA	CSC TELECOM	40003611196		
SIA	BALTCOM TV	40003005264		
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868		
AS	Balticom	40003443452		
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931		
SIA	TELENET	40003615639		
VAS	Latvijas Dzelzceļš	40003032065		
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251		
SIA	Fixed Lines	40103526479		
SIA	INTELLICA	40103438123		
SIA	TELIA LATVIJA	40003057571		
SIA	Augstceltnieki	40103000117		
SIA	LATVENERGO	40003032949		
SIA	Stream Networks	50003913971		
SIA	IZZI	40003215809		
SIA	OPTRON	40103066693		
SIA	UNISTARS	40003482318		
AS	Telekom Baltija	40003454545		
SIA	Datagrupa.lv	40003475316		
SIA	Interneta Pasaule	50003491261		
SIA	MWTV	40003796842		

SIA	Tivi	40103241776	
SIA	iLink	41203019961	
SIA	MASTER TELECOM	40003684039	
SIA	SIGIS	40103046358	
SIA	D-COM	40003642891	

Tabula 3. Ieņēmumi un noslodez 2012.gadā

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr.	Ieņēmumi EUR	%
SIA	Lattelecom	40003052786		
SIA	BALTCOM TV	40003005264		
AS	Balticom	40003443452		
VAS	Latvijas Dzelzceļš	40003032065		
SIA	TELIA LATVIJA	40003057571		
SIA	Latvenergo	40003032949		
SIA	UNISTARS	40003482318		
SIA	OPTRON	40103066693		
SIA	CSC TELECOM	40003611196		
SIA	Stream Networks	50003913971		
SIA	Master Telecom	40003684039		
SIA	Datagrupa.lv	40003475316		
SIA	AUGSTCELTNE	40103000117		
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931		
SIA	SIGIS	40103046358		
SIA	iLink	41203019961		
SIA	D-COM	40003642891		
SIA	Camel Mobile	40103181903		
SIA	HIG Serviss Baltija	40003374682		

Tabula 4. Ieņēmumi un noslodez 2013.gadā

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr.	Ieņēmumi EUR	%
SIA	Lattelecom	40003052786		
SIA	CSC TELECOM	40003611196		
SIA	BALTCOM TV	40003005264		
AS	Balticom	40003443452		
VAS	Latvijas Dzelzceļš	40003032065		
SIA	TELIA LATVIJA	40003057571		
SIA	Stream Networks	50003913971		
SIA	IZZI	40003215809		
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931		
SIA	Latvenergo	40003032949		
SIA	UNISTARS	40003482318		

SIA	AUGSTCELTNE	40103000117	
SIA	Datagrupa.lv	40003475316	
SIA	Master Telecom	40003684039	
SIA	Tivi	40103241776	
SIA	iLink	41203019961	
SIA	D-COM	40003642891	
SIA	HIG Serviss Baltija	40003374682	
SIA	Camel Mobile	40103181903	

10 komersantu ieņēmumi 2014.gadā pārsniedza EUR desmit tūkstošus. Vislielākais savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklos sniedzējs ir ██████████, kura tirgus daļa balstoties uz kopējiem ieņēmumiem 2012.gadā bija ██████████, 2013.gadā ██████████ un 2014.gada 1.pusgadā ██████████.

Papildus ir virkne komersantu, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā sāktu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos:

- a. starpsavienojuma līgums ar vismaz vienu komersantu par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos. Regulators uzskata, ka komersantam, kas ir noslēdzis šādu līgumu, kurā ir iekļauta informācija par komersanta elektronisko sakaru tīkla tehniskiem parametriem, starpsavienojuma punktiem, signalizācijas tīklu u.t.t., ir nepieciešamā elektronisko sakaru tīkla infrastruktūra, zināšanas un motivācija, izmantot šo līgumu, lai piedāvātu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus savā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā. Pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas abas līgumslēdzējpushes var īsā laikā uzsākt reālu pakalpojumu nodrošināšanu, starpsavienojumu ierīkošanu.
- b. numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem, uz kuriem iespējams veikt izsaukumus no citiem elektronisko sakaru tīkliem, ir otrs nepieciešamais nosacījums, lai sniegtu savienojuma pabeigšanas pakalpojumus fiksētajā elektronisko sakaru tīklā.

Regulators uzskata, ka visus komersantus, kuri atbilst minētajiem diviem kritērijiem, var uzskatīt par dalībniekiem Tirgū Nr.1 ar savu elektronisko sakaru tīkla infrastruktūru, kas katrā atsevišķā gadījumā veido konkrēto tirgu.

Tirgus Nr.1 analīzes trešās kārtas gaitā Regulators mainīja būtiskas ietekmes noteikšanas kritērijus un par komersantiem ar BIT noteica visus komersantus, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā varētu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos.

Tirgus Nr.1 analīzes ceturtajā kārtā Regulators, izmantojot Tirgus Nr.1 analīzes trešās kārtas gaitā mainītās būtiskās ietekmes noteikšanas kritērijus, noteica komersantus ar BIT, pamatojoties uz to, ka tie ļauj Regulatoram daudz ātrāk reaģēt uz izmaiņām tirgū un novērst gadījumus, kad komersanti ilgstoti sniedz savienojumu pabeigšanas

pakalpojumus par neregulētiem tarifiem, tādējādi gūstot negodīgas priekšrocības attiecībā pret to konkurentiem.

Arī šajā tirgus analīzes kārtā Regulators plāno pieturēties pie šiem pašiem būtiskas ietekmes noteikšanas kritērijiem, kuri tika izmantoti Tirgus Nr.1 analīzes trešajā un ceturtajā kārtā komersantu ar BIT noteikšanai.

Regulators komersantu ar BIT noteikšanai izmanto informāciju par starpsavienojuma līgumiem un numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu, kas Regulatora rīcībā nonāk daudz ātrāk nekā auditēta un apstiprināta informācija par komersantu ieņēmumiem. Informācija par piešķirtajām numerācijas lietošanas tiesībām uz numuriem Regulatora rīcībā ir nekavējoties pēc Regulatora lēmumu pieņemšanas par numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu. Komersantiem arī ir pienākums iesniegt Regulatoram informāciju par noslēgtajiem vai grozītajiem starpsavienojuma līgumiem 30 dienu laikā, kas nozīmē, ka Regulators varētu katru mēnesi novērtēt situāciju Tirgū Nr.1, ja tas būtu nepieciešams.

2015.gada 28.maijā Regulators informēja visus komersantus, kuriem noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.1, ka saskaņā ar ESL 37.panta ceturto daļu, divi komersanti slēdz publisko elektronisko sakaru tīklu piekļuves vai starpsavienojuma līgumu, kurā tiek iekļauti visi tehniskie, komerciālie un citi piekļuves vai starpsavienojuma noteikumi, tajā skaitā vienošanās, kuras attiecas uz numerācijas atvēršanu izsaukumu maršrutēšanai, izsaukumu uzsākšanas, pabeigšanas un tranzīta tarifiem. Starpsavienojuma līgumu vai tā grozījumu noformē trijos eksemplāros. Desmit darbdienu laikā pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas vai grozīšanas vienu tā eksemplāru iesniedz Regulatoram. Papildus Regulators lūdza komersantiem ar BIT iesniegt informāciju par piemērotiem savienojuma pabeigšanas tarifiem un noslēgtiem starpsavienojuma līgumiem, kā arī to grozījumus, kuros ir noteikts piemērotais savienojuma pabeigšanas tarifs. Savukārt, ja starpsavienojuma līgumi, to grozījumi par savienojuma pabeigšanas tarifu spēkā stāšanās nav noslēgti, informēt Regulatoru par šo vienošanos slēgšanas gaitu un iespējamajiem termiņiem, kad tie varētu tikt noslēgti.

9.2. Tirgus dalībnieki

2014.gadā 42 komersantiem bija noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.1. No tiem 25 komersanti aktīvi sniedza savienojumu pabeigšanas pakalpojumus un guva no tiem ieņēmumus 2014.gada 1.pusgadā, bet 2 komersanti līdz 2015.gada septembrim bija atteikušies no tiem piešķirtajām numerācijas lietošanas tiesībām uz fiksētajiem numuriem, vai tie bija pārtraukuši visu starpsavienojumu līgumu darbību. No tiem 17 komersantiem, kuri nebija aktīvi savienojumu pabeigšanas tirgū 11 komersantiem bija piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem un vismaz viens noslēgts starpsavienojuma līgums ar citu komersantu. Tā kā šie komersanti atbilst Regulatora noteiktajiem kritērijiem par komersanta atzīšanu par komersantu ar BIT, Regulators uzskata, ka šie komersanti vēl joprojām uzskatāmi par komersantiem ar BIT neraugoties uz to, ka tie nav guvuši ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas.

Septiņi komersanti, kuriem Regulators iepriekšējās tirgus analīzes kārtās bija piemērojis BIT statusu, nebija guvuši ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas vai tie līdz 2015.gada septembrim bija atteikušies no tiem piešķirtajām numerācijas lietošanas tiesībām uz fiksētajiem numuriem, vai tie līdz

2015.gada septembrim bija pārtraukuši visu starpsavienojumu līgumu darbību. Papildus viens komersants, kuram Regulators iepriekšējās tirgus analīzes kārtās bija piemērojis BIT statusu, iesniedza Regulatoram elektronisko sakaru komersanta darbības izbeigšanas paziņojumu, pamatojoties uz kuru komersants tika izslēgts no komersantu saraksta, un līdz ar to komersants zaudēja tiesības nodrošināt elektronisko sakaru tīklu vai sniegt pakalpojumu. Minētie astoņi komersanti vairs nav uzskatāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1, jo tie nesniedz Tirgus Nr.1 pakalpojumus un to rīcībā nav nepieciešamo elementu, lai ūsā laikā un bez nesamērīgiem ieguldījumiem uzsāktu sniegt Tirgus Nr.1 pakalpojumus.

Regulators uzskata, ka šiem astoņiem komersantiem ir nepieciešams atcelt BIT statusu un visas tiem piemērotās saistības Tirgū Nr.1:

- SIA „MPE NETS”, vienotais reģistrācijas Nr.40003535278;
- SIA „TELEGLOBAL”, vienotais reģistrācijas Nr.50103159181;
- SIA „TG Transit”, vienotais reģistrācijas Nr.40003774633;
- SIA „Intellica”, vienotais reģistrācijas Nr.40103438123;
- SIA „Premiatel”, vienotais reģistrācijas Nr.41203033005;
- SIA „Fastnets”, vienotais reģistrācijas Nr.40003488645;
- SIA „IZZI”, vienotais reģistrācijas Nr.40003215809;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.50003491261.

Līdz 2015.gada septembrim viens komersants, kuru Regulators nav atzinis par komersantu ar BIT ir saņēmis no Regulatora numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem un noslēdzis starpsavienojuma līgumus ar citiem komersantiem par savienojumu pabeigšanu to elektronisko sakaru tīklas tādējādi klūstot par komersantu, kurš var uzsākt sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus ūsā laikā un bez būtiskiem ieguldījumiem. Tā kā šim komersantam nav noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.1 un nav noteiktas tarifu regulēšanas saistība, tad šis komersants šobrīd var noteikt tādus savienojumu pabeigšanas tarifus, kas pārsniedz citiem komersantiem noteikto savienojumu pabeigšanas tarifu augšējo robežu.

Regulators, ievērojot tā BIT noteikšanas metodoloģiju, secina, ka šis komersants nosakāms par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1:

- SIA „SanCom”, vienotais reģistrācijas Nr.40103697720.

9.3. Piedāvātie pakalpojumi

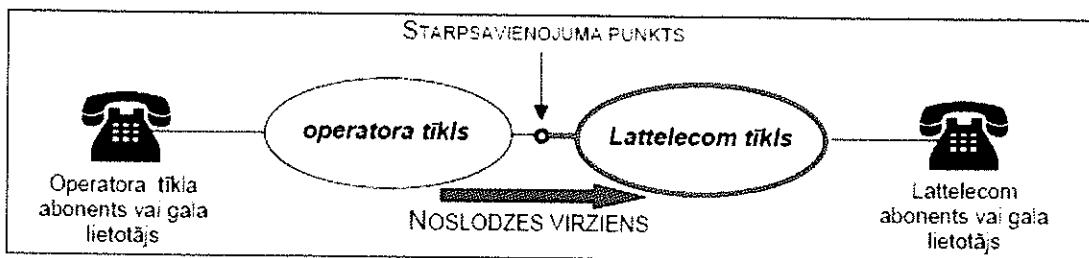
9.3.1. SIA „Lattelecom”

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” starpsavienojumu pamatpiedāvājumu, SIA „Lattelecom” piedāvā šādu savienojumu pabeigšanas pakalpojumu:

- Savienojuma ierīkošana savienojuma pabeigšanai (terminēšanai) un savienojuma nodrošināšana pabeigšanai (terminēšanai) „Lattelecom” publiskajā elektronisko sakaru tīklā.

Operatora abonentu vai pakalpojumu galalietotāju savienojuma (izsaukuma) ierīkošana un nodrošināšana ar „Lattelecom” elektronisko sakaru tīkla abonentiem vai pakalpojumu galalietotājiem. Operators maksā noteikto maksu atbilstoši tarifiem par savienojuma ierīkošanu un savienojuma ilgumu (minūtēm).

Attēls 2. SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas pakalpojums

Pakalpojums atbilst Tirgus Nr.1 definīcijai.

SIA „Lattelecom” piedāvā pakalpojumus divās tarifu grupās:

- uz fiksētajiem numuriem Rīgas numerācijas zonā;
- uz fiksētajiem numuriem citās pilsētās un novados.

Regulatora 2009.gada 14.oktobra lēnumā Nr.285 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu 2010.-2012.gadā” Regulators nolēma:

1. Apturēt ar 2010.gada 1.aprīli savienojuma pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifu piemērošanu;
2. Noteikt savienojuma pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu:
  - 2.1. No 2010.gada 1.aprīla līdz 31.jūlijam – Ls 0,0075 par izsaukumu un Ls 0,0068 par izsaukuma minūti;
  - 2.2. No 2010.gada 1.augusta līdz 31.decembrim – Ls 0,0069 par izsaukumu un Ls 0,0063 par izsaukuma minūti;
  - 2.3. No 2011.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam – Ls 0,0064 par izsaukumu un Ls 0,0058 par izsaukuma minūti;
  - 2.4. No 2011.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim – Ls 0,0059 par izsaukuma un Ls 0,0054 par izsaukuma minūti;
  - 2.5. No 2012.gada 1.janvāra – Ls 0,0054 par izsaukumu un Ls 0,005 par izsaukuma minūti;
3. Noteikt no 2010.gada 1.aprīla SIA „Lattelecom” pienākumu piemērot savienojumu pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifus, kas nepārsniedz šā lēnuma lemošās daļas 2.punktā noteikto savienojuma pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifu augšējo robežu.

Regulatora 2014.gada 28.maija lēnumā Nr.151 „Par savienojuma pabeigšanas fiksētā vietā individuālā publiskā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu” Regulators nolēma:

1. No 2014.gada 1.jūlija SIA „Lattelecom” savienojuma pabeigšanas katram savā publiskajā fiksētajā telefonu tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu EUR 0,00083 par izsaukumu un EUR 0,00076 par izsaukuma minūti.

SIA „Lattelecom” piedāvā divus starpsavienojuma punktus, abus Rīgā.

9.3.2. Citi komersanti ar BIT

Papildus SIA „Lattelecom” ir vēl 41 komersants, kurus Regulators ir noteicis par komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.1. Saskaņā ar Regulatora 2014.gada 4.novembra lēmumu Nr.284 „Par būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā tīrgū”, saskaņā ar Regulatora 2014.gada 4.novembra lēmumu Nr.283 „Par saistību nodrošināt piekļuvi elektronisko sakaru tīklam”, šiem 41 komersantam ir stājusies spēkā saistība nodrošināt piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Nemot vērā ESL, Regulators var noteikt saistību nodrošināt piekļuvi elektronisko sakaru tīklam tikai tiem komersantiem, kurus Regulators ir atzinis par komersantiem ar BIT. Tīrgus analīzes trešajā kārtā Regulators nolēma mainīt BIT noteikšanas metodiku un nolēma atzīt par komersantu ar BIT visus komersantus, kuri atbilst šādiem kritērijiem:

- ir noslēgts vismaz viens starpsavienojumu līgums;
- tam ir piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības un fiksētajiem numuriem.

Regulators, veicot šo, piekto tīrgus analīzes kārtu, ir pieturējies pie trešās un ceturtās tīrgus analīzes kārtā izmantotās komersantu ar BIT noteikšanas metodikas.

Kopš 2014.gada 8.decembra, kad stājās spēkā tīrgus analīzes ceturtās kārtas saistības viens komersants ir noslēdzis starpsavienojuma līgumus par savienojuma pabeigšanu savā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā un saņēmis numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem. Atbilstoši pašlaik izmantotajai BIT noteikšanas metodikai šīs komersants ir nosakāms par komersantu ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.1. Nemot vērā, ka šīs komersants nav atzīts par komersantu ar BIT un tam nav piemērota tarifu regulēšanas saistība, ir nepieciešams pieņemt lēmumu par BIT noteikšanu un saistību piemērošanu komersantam.

Tabulā ir redzami Komersanta tarifi par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā (iekavās ir datums, kad konkrētie tarifi stājās spēkā).

- SIA „SanCom” (vienotais reģistrācijas Nr.40103697720) ir noslēdzis divus starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	SanCom
CSC Telecom	
AdForte	

9.4. Numerācijas lietošanas tiesības

Visiem 9.3.2 punktā minētiem komersantiem ir piešķirtas arī numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem (skat tabulā Nr.5.).

Tabula 5. Tirdzniekiem piešķirtās numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem

Komersanta nosaukums	Vienotais reģistrācijas Nr.	Rīgas numerācijas zonā piešķirts	Citā numerācijas zonā piešķirts	Kopā piešķirts
Advem	40003962354	1000	0	1000
Amber Telecom	40103283869	1000	0	1000
AUGSTCELNTE	40103000117	2000	0	2000
BALTCOM TV	40003005264	50200	8700	58900
BALTICOM	40003443452	15000	0	15000
CSC TELECOM	40003611196	48600	32000	80600
Datagrupa.lv	40003475316	3000	1800	4800
DATU TEHNOLOGIJU GRUPA	50003459811	4300	2500	6800
DAUTKOM TV	41503014963	0	1000	1000
D-COM	40003642891	1000	0	1000
ECO Networks	40003356193	2000	12000	14000
Fixed Lines	40103526479	6000	25000	31000
iLink	41203019961	0	1000	1000
IT GROUP	40003504193	1000	0	1000
Lattelecom	40003052786	822000	997100	1819100
Latvenergo	40003032949	8600	24400	33000
Latvijas dzelzceļš	40003032065	10000	32000	42000
Latvijas Mobilais Telefons	50003050931	70000	210000	280000
MEGATEL	40103296789	1000	0	1000
MWTV	40003796842	5000	3300	8300
OPTRON	40103066693	3000	0	3000
Radio Telecommunications Network	40003172251	10000	100	10100
Rigatta	40003784190	5000	2500	7500
SanCom	40103697720	50000	25000	75000
SIGIS	40103046358	200	0	200
Smart Telecom	40103291211	100	0	100
SOTUS	40003404597	5000	64000	69000
Stream Networks	50003913971	3400	4300	7700
Telegrupa Baltijā	40003284868	8400	5400	13800
Telekom Baltija	40003454545	26000	25000	51000
TELENET	40003615639	27900	12600	40500
Telia Latvija	40003057571	11000	26100	37100
Tivi	40103241776	2000	12500	14500
UNISTARS	40003482318	6000	1400	7400
Ad Forte	40103143723			110

9.5. Komersanti ar BIT

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators nosaka šādus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības tirgū Nr.1:

- SIA „BALTCOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.40003005264;
- SIA „CSC TELECOM”, vienotais reģistrācijas Nr.40003611196;
- SIA „D-COM”, vienotais reģistrācijas Nr.40003642891;
- SIA „Datagrupa.lv”, vienotais reģistrācijas Nr.40003475316;

- SIA „Lattelecom”, vienotais reģistrācijas Nr.40003052786;
- Valsts AS „Latvijas dzelzceļš”, vienotais reģistrācijas Nr.40003032065;
- AS „Latvenergo”, vienotais reģistrācijas Nr.40003032949;
- SIA „OPTRON”, vienotais reģistrācijas Nr.40103066693;
- SIA „SIGIS”, vienotais reģistrācijas Nr.40103046358;
- AS „Telekom Baltija”, vienotais reģistrācijas Nr.40003454545;
- SIA „UNISTARS”, vienotais reģistrācijas Nr.40003482318;
- SIA „AUGSTCELTNE”, vienotais reģistrācijas Nr.40103000117;
- SIA „Telia Latvija”, vienotais reģistrācijas Nr.40003057571;
- SIA „Tivi”, vienotais reģistrācijas Nr.40103241776;
- SIA „Telegrupa Baltijā”, vienotais reģistrācijas Nr.40003284868;
- SIA „IT Group, vienotais reģistrācijas Nr.40003504193;
- SIA „Rigatta”, vienotais reģistrācijas Nr.40003784190;
- SIA „iLink”, vienotais reģistrācijas Nr.41203019961;
- SIA „Advem”, vienotais reģistrācijas Nr.40003962354;
- SIA „DATU TEHNOLOGIJU GRUPA”, vienotais reģistrācijas Nr.50003459811;
- SIA „Stream Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.50003913971;
- AS „BALTICOM”, vienotais reģistrācijas Nr.40003443452;
- SIA „SOTUS”, vienotais reģistrācijas Nr.40003404597;
- SIA „MWTV”, vienotais reģistrācijas Nr.40003796842;
- SIA „AdForte”, vienotais reģistrācijas Nr.40103143723;
- SIA „Amber Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.40103283869;
- SIA „DAUTKOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.41503014963;
- SIA „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.40003356193;
- SIA „Fixed Lines”, vienotais reģistrācijas Nr.40103526479;
- SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, vienotais reģistrācijas Nr.50003050931;
- SIA „MEGATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.40103296789;
- SIA „Smart Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.40103291211;
- SIA „Telenet”, vienotais reģistrācijas Nr.40003615639;
- SIA „Radio Telecommunication Network”, vienotais reģistrācijas Nr.40003172251;
- SIA “SanCom”, vienotais reģistrācijas Nr.40103697720.

10. Būtiska ietekme tirgū

10.1. Speciālu prasību (saistību) noteikšana komersantiem

Saskaņā ar ESL 31.pantu Regulatoram ir tiesības, pamatojoties uz tirgus analīzes rezultātiem, piemērot, saglābāt, grozīt vai atcelt saistības komersantiem ar būtisku ietekmi konkrētajā tirgū, lai konkrētajā tirgū nodrošinātu efektīvu konkurenci.

ESL 31.panta otrā daļa noteic, ka:

Nemot vērā ESL 31.panta pirmajā daļā minētos pakalpojumu tirgus analīzes rezultātus, Regulators nosaka, vai konkrētajā tirgū ir efektīva konkurence. Ja tirgus analīzes rezultātā Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīvas konkurences, tas pieņem lēmumu par analīzes rezultātā konstatētajām problēmām adekvātu un samērīgu speciālu prasību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu komersantiem Regulatora noteiktajā kārtībā.

Ja Regulators konstatē, ka tirgū ir efektīva konkurence, tas nepiemēro vai atceļ speciālās prasības komersantiem ar BIT.

Nosakot konkrētas saistības un pienākumus komersantiem, Regulators ievēro arī vispārējos EK definētos elektronisko sakaru nozares regulēšanas mērķus:

- konkurences veicināšanu;
- vienota iekšējā tirgus attīstību Eiropas Savienībā;
- Eiropas Savienības pilsoņu interešu ievērošanu.

Saskaņā ar ESL 38.panta pirmo un otro daļu:

Komersantam ar BIT piekļuves vai starpsavienojumu jomā Regulators var piemērot šādas saistības:

- caurredzamības saistības,
- vienlīdzīgas attieksmes pienākums,
- atdalītas finanšu uzskaites saistības,
- tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības,
- pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Regulators, uzliekot komersantam ar BIT piekļuves vai starpsavienojumu jomā ESL 38.panta pirmajā daļā minētās saistības, ievēro objektivitātes, caurredzamības, samērības un vienlīdzības principus atbilstoši risināmās problēmas būtībai un regulēšanas mērķiem. Pirms tiek pieņemts lēmums par saistību uzlikšanu, Regulators konsultējas ar elektronisko sakaru tirgus dalībniekiem.

10.2. *Saistības*

10.2.1. Cauredzamības saistības

ESL 39.panta pirmā daļa noteic, ka Regulators, nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atceļ caurredzamības saistības piekļuves vai starpsavienojumu jomā. Cauredzamības saistības var ietvert noteiktas informācijas (uzskaitē, tehniskie un tīkla raksturparametri, cenu un tarifu, piekļuves un starpsavienojumu nodrošināšanas un izmantošanas nosacījumi) publiskošanas un pamatpiedāvājumu publicēšanas saistības un prasības attiecībā uz publicējamiem pamatpiedāvājumiem.

ESL 39.panta otrā daļa nosaka, ja komersantam ar BIT ir noteikts vienlīdzīgas attieksmes pienākums, tad Regulators var prasīt, lai tas publicē piekļuves, starpsavienojumu, iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumus, kuros iekļautā informācija būtu detalizēti atdalīta, un nodrošinātu, ka komersantiem — pakalpojumu saņēmējiem nav jāmaksā par iekārtām vai aprīkojumu, kas pieprasītajam pakalpojumam nav nepieciešams.

ESL 39.panta trešā daļa noteic, ka komersants ar BIT Regulatora noteiktajā kārtībā publicē pamatpiedāvājumu piekļuves vai starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām.

ESL 39.panta ceturtā daļa nosaka, Regulatoram ir tiesības:

- 1) noteikt un publicēt oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” prasības attiecībā uz piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā ietveramo informāciju un nepieciešamo tās detalizācijas līmeni;
- 2) noteikt piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājuma publicēšanas veidu;
- 3) noteikt grozījumus publicētajā piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā, ja tā nosacījumi neatbilst Regulatora prasībām.

10.2.2. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums

ESL 40.pants noteic, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atceļ šādus vienlīdzīgas attieksmes pienākumus piekļuves vai starpsavienojumu jomā:

- 1) pienākumu piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus pakalpojumus;
- 2) pienākumu sniegt citiem komersantiem pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem šis komersants pats sniedz pakalpojumus un informāciju savām struktūrvienībām, saistījiem uzņēmumiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.

10.2.3. Atdalītas finanšu uzskaites saistības

ESL 41.pants noteic, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atceļ pienākumu piekļuves un starpsavienojumu jomā veikt atsevišķu darbības uzskaiti.

10.2.4. Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības

ESL 42.panta pirmā daļa noteic, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atceļ piekļuves vai starpsavienojumu tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības (tajā skaitā pienākumu tuvināt tarifus izmaksām un prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu). Uzliekot šādas saistības, Regulators ņem vērā attiecīgā komersanta investīcijas un ļauj tam gūt samērīgu peļņu no piekļuves vai starpsavienojumu nodrošināšanā ieguldītā kapitāla atbilstoši saistījiem riskiem.

ESL 42.panta trešā daļa noteic, ja komersantam ir pienākums tuvināt tarifus izmaksām, tad tam jāpierāda Regulatoram, ka tarifi ir balstīti uz pamatotām izmaksām, ņemot vērā

peļņu par veiktajām investīcijām. Regulators izmaksu aprēķināšanai var izmantot arī citādas metodes, nevis tās, kuras izmantojis komersants, kā arī pietiekamu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumu cenu starpības aprēķināšanas metodiku. Regulators var pieprasīt, lai komersants sniedz savu tarifu un izmaksu pamatojumu. Ja Regulators konstatē, ka tarifā iekļautās izmaksas nav pamatotas vai tarifi nav tuvināti izmaksām, tas ir tiesīgs apturēt šo tarifu piemērošanu un noteikt tarifu augšējo robežu vai arī uzdot komersantam koriģēt tarifus.

ESL 42.panta ceturtā daļa noteic, ka komersants ar BIT, kuram ir noteiktas prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu, publisko izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmas aprakstu, norādot galvenās izmaksu grupas, kā arī izmaksu attiecināšanas noteikumus. Atbilstību izmaksu aprēķināšanas sistēmai pārbauda zvērināts revidents vai zvērinātu revidēntu komercsabiedrība. Zvērināta revidenta ziņojumu par atbilstību noteiktajai izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmai komersants publicē katru gadu.

ESL 42.panta piektā daļa noteic, ka komersantam ar BIT ir aizliegts noteikt piekļuves vai starpsavienojumu pakalpojumiem atlaides vai atlaižu apmēru atkarībā no sniegto pakalpojumu apjoma. Regulators var dot atļauju noteikt šādas atlaides vai atlaižu apmēru, ja komersants pierāda, ka tas tādējādi nenostādīs citus komersantus nevienlīdzīgā stāvoklī.

10.2.5. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

ESL 44.panta pirmā daļa paredz, ja Regulators tirgus analīzes rezultātā secina, ka piekļuves atteikums vai nepamatoti piekļuves noteikumi var kavēt ilglaicīga un konkurētspējīga mazumtirdzniecības tirgus izveidi vai tie neatbilst galalietotāju interesēm, tai ir tiesības komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atceļt šādas saistības:

- 1) nodrošināt trešajām personām piekļuvi noteiktiem elektronisko sakaru tīkla elementiem vai iekārtām, tostarp piekļuvi elektronisko sakaru tīkla pasīvajiem elementiem, vai atsaistītu piekļuvi abonentlīnijām, lai citastarp atļautu nodrošināt operatora izvēles vai operatora iepriekšējas izvēles pakalpojumu vai atļautu abonentlīnijas tālākpārdošanu;
- 2) risināt sarunas ar komersantiem, kuri pieprasī piekļuvi;
- 3) nepārtraukt piekļuvi tiem noteiktajiem elektronisko sakaru tīkla elementiem vai iekārtām, kuriem tā jau nodrošināta iepriekš;
- 4) nodrošināt noteiktus vairumtirdzniecības pakalpojumus trešajām personām elektronisko sakaru mazumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanai;
- 5) nodrošināt piekļuvi tehniskajām saskarnēm vai būtiskām tehnoloģijām, kas nepieciešamas pakalpojumu savietojamībai vai virtuālā tīkla pakalpojumiem;
- 6) nodrošināt iespēju izvietot elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai izmantotajās telpās noteiktus elektronisko sakaru tīkla elementus vai nodrošināt cita veida infrastruktūras objektu kopīgu izmantošanu (tajā skaitā kabeļu kanalizācijas, elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai izmantoto ēku vai antenu mastu un torņu

kopīgu izmantošanu);

7) sniegt noteiktus pakalpojumus (tajā skaitā tādus pakalpojumus, kas nepieciešami intelektuālā tīkla pakalpojumiem vai viesabonēšanai mobilajos elektronisko sakaru tīklos), kas nepieciešami, lai lietotājiem nodrošinātu pilnīgu pakalpojumu savietojamību;

8) nodrošināt piekļuvi darbības atbalstsistēmām vai līdzīgām programmatūras sistēmām, kas nepieciešamas, lai uzturētu godīgu konkurenci pakalpojumu sniegšanā;

9) savstarpēji savienot elektronisko sakaru tīklus vai elektronisko sakaru tīklu elementus vai iekārtas

ESL 44.panta otrā daļa paredz, ka Regulators nosaka prasības attiecībā uz piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai un atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumos iekļaujamo informāciju un šo pamatpiedāvājumu publicēšanu.

10.3. Komersanti ar BIT

10.3.1.SIA „Lattelecom” piemērotās saistības

Ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atceļt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības un pienākumus vai noteikt jaunas saistības un pienākumus.

1. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

Piekļuves tirgus trūkums ir būtisks šķērslis ienākšanai Ieteikumā minētajā Tirgū Nr.1. Piekļuves pienākuma noteikšanas mērķis komersantam ar BIT ir šī šķēršļa likvidācija.

2. Caurredzamības saistības

Caurredzamības saistība nodrošina skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus komersantiem, kas pieprasī savienojumu pabeigšanas pakalpojumus no SIA „Lattelecom”. Zinot iespējamās izmaksas, komersanti var plānot starpsavienojuma ekspluatācijas uzsākšanu un arī ienākšanu tirgū, vai balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiemi plānot to turpmāko attīstību.

3. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums

Ievērojot vienlīdzīgas attieksmes pienākumu, SIA „Lattelecom” nodrošina, ka tā būtiskā ietekme tirgū, netiek izmantota, lai:

- īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem salīdzinājumā ar SIA „Lattelecom” struktūrvienībām vai saistītajiem komersantiem
- kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū.

4. Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponents ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai savienojuma pabeigšanas tirgos. Papildus komersants ar BIT varētu izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Tarifu regulēšana var nodrošināt, ka SIA „Lattelecom”, pirmkārt, nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību un, otrkārt, garantēt SIA „Lattelecom” izmaksu un peļņas uzraudzību.

5. Atdalītas finanšu uzskaites saistības

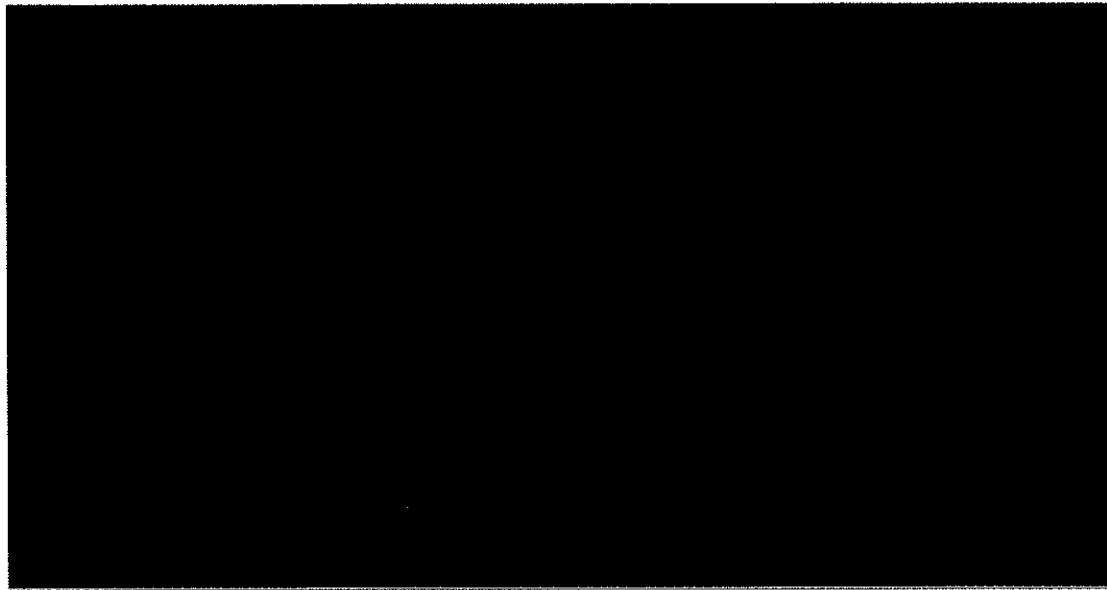
Atdalītas finanšu uzskaites saistības ierobežo, komersanta ar BIT iespējas neievērot vienlīdzīgas attieksmes saistības. Tam papildus, atdalīta finanšu uzskaites saistība dod Regulatoram iespējas kontrolēt tarifu regulēšanas noteikumu ievērošanu. Piemēram, Regulators var izvērtēt, vai komersants ar BIT izmanto šķērssubsidēšanu starp regulētiem un neregulētiem pakalpojumiem.

10.3.2. SIA „Lattelecom” saistību efektivitātes analīze

Virkne no SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 uzlikto saistību jau bija spēkā pirms pirmā tirgus analīzes apla noslēgšanas. Regulators jau 2003.gadā saskaņā ar likumu „Par telekomunikācijām” apstiprināja SIA „Lattelecom” starpsavienojuma pamatpiedāvājuma līgumu, ko SIA „Lattelecom” publicēja mājaslapā internetā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Regulators 2014.gada 28.maija lēmumā Nr.151 „Par savienojuma pabeigšanas fiksētā vietā individuālā publiskā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu” atkārtoti lēma par SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas tarifiem.

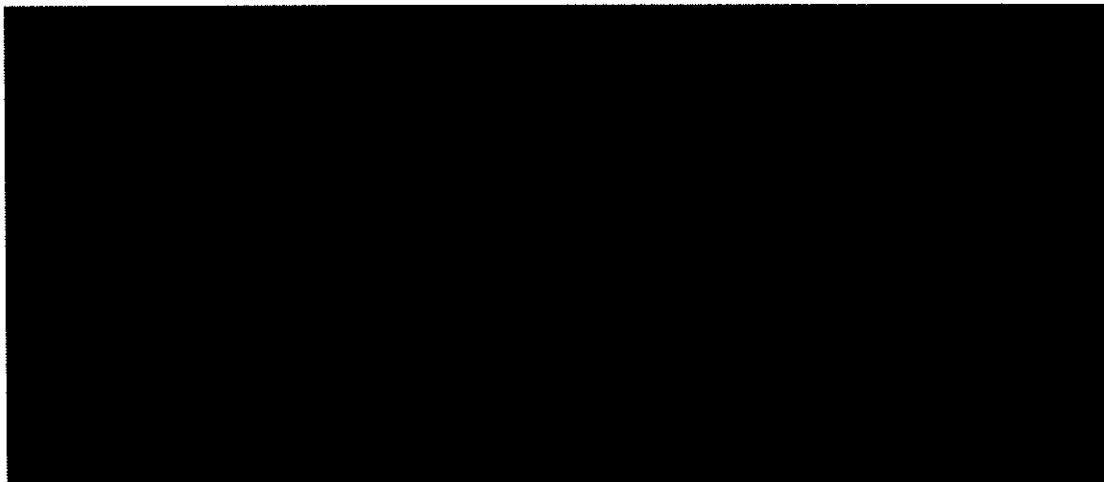
Kopš tā laika, kad stājās spēkā Lēmums Nr.172 par SIA „Lattelecom” regulēšanu, SIA „Lattelecom” tirgus daļa Tirgū Nr.1 pakāpeniski samazinājās, bet tā joprojām ir augsta (skatīt attēlu Nr.3).

Attēls 3. SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc ieņēmumiem Tīrgū Nr.1

Cita ar SIA „Lattelecom” samērojama komersanta Tīrgū Nr.1 pagaidām nav. Otrs lielākais komersants (SIA „CSC Telecom”) kontrolē mazāk nekā [REDACTED] no tirgus (skatīt attēlu Nr.4).

Attēls 4. Citu komersantu tirgus daļas pēc ieņēmumiem Tīrgū Nr.1

Nemot vērā SIA „Lattelecom” starpsavienojumu līgumu skaitu, kuros ietvertas Regulatora noteiktās savienojumu pabeigšanas tarifu augšējās robežas vērtības (skatīt tabulu Nr.6), Regulators konstatē, ka caurredzamības saistība publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu ir efektīvs līdzeklis, lai nodrošinātu skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus citiem komersantiem un neļautu SIA „Lattelecom” izmantot savu BIT un īpatsvaru Tīrgū Nr.1.

Tabula 6. SIA „Lattelecom” starpsavienojumu līgumi

Līdzējs	Savienojumu pabeigšanas tarifs EUR
AUGSTCELTNE	Vietējās: 0,00083/0,00076 (15.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (15.02.2012.)
Baltcom TV SIA	Vietējās: 0,00083/0,00076 (27.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (27.02.2012.)
CSC Telecom	Vietējās: 0,00083/0,00076 (14.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (14.02.2012.)
Datagrupa.lv	Vietējās: 0,00083/0,00076 (21.03.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (21.03.2012.)
ECO Networks	Vietējās: 0,00083/0,00076 (24.09.2013.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (24.09.2013.)
IT-N-TI	Pārjaunojuma līgums 25.09.2012. uz TELENET (40003615639)
Latvenergo	Vietējās: 0,00083/0,00076 (01.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (01.02.2012.)
Latvijas dzelzceļš	Vietējās: 0,00083/0,00076 (12.03.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (12.03.2012.)
Latvijas Mobilais telefons	Vietējās: 0,00083/0,00076 (03.10.2013.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (03.10.2013.)
MEGATEL	Vietējās: 0,00083/0,00076 (25.09.2012.)
RADIOKOMS	Vietējās: 0,00083/0,00076 (27.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (27.02.2012.)
SOTUS	Vietējās: 0,00083/0,00076 (23.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (23.02.2012.)
Telefant	Vietējās: 0,00083/0,00076 (21.02.2012.)
Telegroupa Baltijā	Vietējās: 0,00083/0,00076 (01.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (01.02.2012.)

Telekom Baltija	Vietējās: 0,00083/0,00076 (13.04.2012.)
Telenet	Vietējās: 0,00083/0,00076 (07.05.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (07.05.2012.)
Telia Latvija	Vietējās: 0,00083/0,00076 (27.02.2012.) Iekšzemes: 0,00083/0,00076 (27.02.2012.)

Regulators konstatē, ka SIA „Lattelecom” piemērotās saistības un pienākumi ir efektīvi un ierobežo SIA „Lattelecom” iespējas, izmantot savu dominējošo stāvokli Tīrgū Nr.1. Tomēr Tīrgū Nr.1 joprojām nepastāv ilgtspējīga konkurence. SIA „Lattelecom” noteiktās saistības un pienākumi ir joprojām nepieciešamas konkurences nostiprināšanai, bet to atcelšana kaitētu konkurences situācijai apskatāmajā Tīrgū Nr.1 un saistītos mazumtirdzniecības tirgos.

Nemot vērā situāciju Tīrgū Nr.1 Regulators konstatē, ka

- nav nepieciešams noteikt SIA „Lattelecom” jaunas saistības un pienākumus;
- nav nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības.

10.3.3. Citi komersanti ar BIT

Citiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.1 līdz šim tika piemērotas tikai caurredzamības, tarifu regulēšanas saistības un pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Caurredzamības saistības

Saistība ierobežo komersanta ar BIT iespējas izmantot BIT un samazina ekonomiskās barjeras ienākšanai tīrgū.

Komersantiem, kuri plāno ienākt Tīrgū Nr.1 saistība nodrošinās skaidru priekšstatu par plānotajām izmaksām.

Caurredzamības saistība izstrādāt un publicēt starpsavienojuma pamatpiedāvājumus iepriekš minētajiem komersantiem ir nesamērīgs. Nemot vērā iepriekš minēto ieņēmumu īpatsvaru, pamatpiedāvājumu izstrāde un publiskošana uzskatāma par pārlieku lielu slogu un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tīrgū.

Tarifu regulēšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponentis ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai savienojumu pabeigšanas tirgos. Papildus komersants ar BIT var izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas

cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

Iepriekšējās Tirgus Nr.1 analīzes kārtās Regulators nebija piemērojis komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1, izņemot SIA "Lattelecom" (turpmāk - alternatīvie komersanti) pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam. Regulators šādu lēmumu pamatoja ar to, ka saskaņā ar ESL 36.pantu Regulatoram jau ir tiesības noteikt komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, saistības piekļuves un starpsavienojumu jomā, lai nodrošinātu, ka viena publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotāji var sazināties ar cita publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotājiem. EK tomēr aicināja Regulatoru piemērot arī alternatīvajiem komersantiem piekļuves nodrošināšanas saistības efektīvai piekļuvei, jo Regulatora *ex post (pēc fakta)* iejaukšanās Tirgū Nr.1 var nebūt pietiekami savlaicīga, lai novērstu piekļuves liegšanu, kas negatīvi ietekmē lietotājus.

Nosakot arī pārējiem komersantiem piekļuves saistības Regulators nosaka komersantam saistību nodrošināt citiem komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai citiem komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas komersanta tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:

- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehnisko iespēju novērtēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu Komersanta elektronisko sakaru tīklā;
- savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai Komersanta elektronisko sakaru tīklā.

Citas saistības

Regulators uzskata, ka piemērot citas saistības un pienākumus citiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1 nav nepieciešams, jo:

- citiem komersantiem ar BIT noteiktās saistības ir efektīvas un samērīgas, lai nodrošinātu, ka cits komersants ar BIT nevar izmantot savu izņēmuma stāvokli. Līdz ar to nepastāv nepieciešamība piemērot citas saistības
- ņemot vērā komersantu īpatsvaru, tas būtu pārlieku liels slogans un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.
- Nav nepieciešams uzlikt vienlīdzīgas attieksmes pienākums:
Vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu pat ierobežot iepriekš minētajiem komersantiem ar BIT konkurences spējas. Pirmkārt vienlīdzīgas attieksmes pienākums kavē to ka minētie komersanti ar BIT attīsta un izmanto savstarpēji

jaunus tarifu modeļus, piemēram „savienojumu pabeigšana bez maksas” (angļu val. - *bill and keep*). Izmantojot šo modeli, komersanti ar apmēram līdzīgu noslodzes apjomu var vienoties atteikties no savienojumu pabeigšanas maksas aprēķināšanas, lai ietaupītu uzskaites izmaksas. No vienlīdzīgas attieksmes saistības var rasties šāda situācija: komersants A vienojas ar komersantu C par „savienojumu pabeigšanu bez maksas”, jo abiem ir līdzīgas noslodzes. Pēc tam komersants B, uz kura elektronisko sakaru tīklu komersants A maršrutē lielāku noslodzes apjomu nekā komersants B uz komersanta A elektronisko sakaru tīklu, pieprasā, pamatojoties uz vienlīdzīgas attieksmes principu, no komersanta B „savienojumu pabeigšanu bez maksas”. Gadījumā, ja komersants A ir spiests tam piekrist, tas nonāk situācijā, kur tas cietīs zaudējumus un varbūt pat konkurētspēju.

- Otrkārt, maziem komersantiem ir lielākas elektronisko sakaru tīkla izmaksas par vienu maršrutēto minūti, jo šiem komersantiem pietrūkst mēroga un apjoma ekonomikas salīdzinot ar, piemēram, SIA „Lattelecom”. Tādā gadījumā vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu kavēt mazo komersantu iespēju segt savas izmaksas. Citiem komersantiem iespēja pieprasīt no SIA „Lattelecom” lielākus savienojumu pabeigšanas tarifus nav pamatota.

Regulators novēros, vai kādu saistību un pienākumu piemērošana vai nepiemērošana neveido problēmas konkrētajā tirgū vai netiek ierobežota konkurences attīstība. Nemot vērā tirgus attīstību, Regulatoram ir tiesības piemērot jaunas, atcelt vai grozīt esošās saistības un pienākumi komersantiem ar BIT.

10.3.4.Komersanti, kuri nesen ienāca tirgū (jaunienācēji)

Nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka nepieciešams noteikt saistības šādam komersantam:

- SIA “SanCom”, vienotais reģistrācijas Nr.40103697720.

Iepriekš minētajam komersantam, nemot vērā tā īpatsvaru tirgū salīdzinoši ar jau esošajiem komersantiem ar BIT, Regulators uzskata, ka samērīgi un atbilstoši tirgus situācijai būtu noteikt šādas saistības:

1. Caurredzamības saistības

1. Komersants ar BIT publisko un iesniedz Regulatoram starpsavienojumu tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.
2. Komersants ar BIT publicē un iesniedz Regulatoram informāciju par šādiem starpsavienojumu pakalpojumu tarifiem:
  1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta elektronisko sakaru tīklā;
  2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.

Saistība ierobežo komersanta ar BIT iespējas izmantot BIT un samazina ekonomiskās barjerās ienākšanai tirgū.

Komersantiem, kuri plāno ienākt Tirgū Nr.1 saistība nodrošinās skaidru priekšstatu par plānotajām izmaksām.

Caurredzamības saistība izstrādāt un publicēt starpsavienojuma pamatpiedāvājumus iepriekš minētajam komersantam ir nesamērīgs slogs. Nemot vērā iepriekš minēto ieņēmumu īpatsvaru, pamatpiedāvājumu izstrāde un publiskošana uzskatāma par pārlieku lielu slogu un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.

2. Tarifu regulēšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponenti ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai savienojumu pabeigšanas tirgos. Papildus komersants ar BIT varētu izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Līdz ar to ir nepieciešams noteikt komersantam ar BIT savienojuma pabeigšanas katram savā publiskā individuālā fiksētā telefonu tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu tāpat kā citiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1.

Tarifu regulēšanas saistība nodrošinās, ka komersants ar BIT nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību.

3. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

EK aicināja Regulatoru piemērot arī alternatīvajiem komersantiem piekļuves nodrošināšanas saistības efektīvai piekļuvei, jo Regulatora *ex post (pēc fakta)* iejaukšanās Tirgū Nr.1 (saskaņā ar ESL 36.pantu) var nebūt pietiekami savlaicīga, lai novērstu piekļuves liegšanu, kas negatīvi ietekmē lietotājus. Regulators, izvērtējot EK argumentus piekļuves saistības piemērošanai, nemot vērā Tirgus Nr.1 analīzes rezultātus secina, ka pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam ir piemērojamas arī komersantam, kurš nesen uzsācis sniegt Tirgus Nr.1 pakalpojumus.

Nosakot arī pārējiem komersantiem piekļuves saistības Regulators nosaka komersantam saistību nodrošināt citiem komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai citiem komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas komersanta tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:

- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehnisko iespēju novērtēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;

- tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu Komersanta elektronisko sakaru tīklā;
- savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai Komersanta elektronisko sakaru tīklā.

4. Citas saistības

Regulators uzskata, ka piemērot citas saistības un pienākumus iepriekš minētajam komersantam nav nepieciešams, jo:

- ņemot vērā komersanta īpatsvaru, tas būtu pārlieku liels slogs un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.
- Ipaši nav nepieciešams uzlikt vienlīdzīgas attieksmes pienākumus:
Vienlīdzīgas attieksmes pienākumi varētu pat ierobežot iepriekš minētajam komersantam ar BIT konkurences spējas. Pirmkārt vienlīdzīgas attieksmes pienākums kavē to, ka minētais komersants ar BIT attīsta un izmanto savstarpēji jaunus tarifu modeļus, piemēram „savienojumu pabeigšana bez maksas” (angļu val. – *bill and keep*). Izmantojot šo modeli, komersanti ar apmēram līdzīgu noslodžu apjomu var vienoties attiekties no savienojumu pabeigšanas maksas aprēķināšanas, lai ietaupītu uzskaites izmaksas. No vienlīdzīgas attieksmes saistības var rasties šāda situācija: komersants A vienojas ar komersantu C par „savienojumu pabeigšanu bez maksas”, jo abiem ir līdzīgas noslodzes. Pēc tam komersants B, uz kura elektronisko sakaru tīklu komersants A maršrutē lielāku noslodzes apjomu nekā komersants B uz komersanta A elektronisko sakaru tīklu, pieprasā, pamatojoties uz vienlīdzīgas attieksmes principu, no komersanta B „savienojumu pabeigšanu bez maksas”. Gadījumā, ja komersants A ir spiests tam piekrist, tas nonāk situācijā, kur tas cietīs zaudējumus un varbūt pat konkurētspēju.

Otrkārt, maziem komersantiem ir lielākas elektronisko sakaru tīkla izmaksas par vienu maršrutēto minūti, jo šiem komersantiem pietrūkst mēroga un apjoma ekonomikas salīdzinot ar, piemēram, SIA „Lattelecom”. Tādā gadījumā vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu kavēt mazo komersantu iespēju segt savas izmaksas. Citiem komersantiem iespēja pieprasīt no SIA „Lattelecom” lielākus savienojumu pabeigšanas tarifus nav pamatota.

Regulators novēros, vai kādu saistību un pienākumu piemērošana vai nepiemērošana neveido problēmas konkrētajā tirgū vai netiek ierobežota konkurences attīstība. ņemot vērā tirgus attīstību, Regulatoram ir tiesības piemērot jaunas, atcelt vai grozīt esošās saistības un pienākumus komersantiem ar BIT.

10.3.5.Komersanti, kuriem noteiktās saistības nepieciešams atcelt

Ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka nepieciešams atcelt astoņiem komersantiem ar Regulatora lēmumu noteiktās saistības.

- SIA „MPE NETS”, vienotais reģistrācijas Nr.40003535278;
- SIA „TELEGLOBAL”, vienotais reģistrācijas Nr.50103159181;
- SIA „TG Transit”, vienotais reģistrācijas Nr.40003774633;
- SIA „Intellica”, vienotais reģistrācijas Nr.40103438123;
- SIA „Premiatel”, vienotais reģistrācijas Nr.41203033005;

- SIA „Fastnets”, vienotais reģistrācijas Nr.40003488645;
- SIA „IZZI”, vienotais reģistrācijas Nr.40003215809;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.50003491261.

11. Nacionālā konsultācija

Šī ziņojuma publiskojamā versija tika publicēta Regulatora tīmekļa vietnē paredzot mēnesi priekšlikumu un komentāru sniegšanai. Atbilstošs paziņojums par konsultāciju uzsākšanu 2015.gada 7.oktobrī tika publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” Nr.196. SIA „Lattelecom” iesniedza Regulatoram priekšlikumus un komentārus par šajā ziņojumā analizēto.

SIA „Lattelecom” aicina piemērot visiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1 papildus saistības publicēt un iesniegt Regulatoram informāciju par savienojuma ierīkošanas, abonēšanas un uzturēšanas tarifiem un tuvināt šo tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām. Regulators uzskata, ka šādu saistību piemērošana visiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1 būtu nelietderīga un tas radītu nesamērīgu slogu elektronisko sakaru komersantiem. ESL ir noteikti mehānismi (Regulatora iesaiste starpsavienojuma līguma jautājumos un strīdu izskatīšanā) šo jautājumu risināšanā un Regulators uzskata, ka spēkā esošā strīdu izšķiršanas kārtība ir vairāk piemērota šāda rakstura konkurences problēmu risināšanai.

SIA “Lattelecom” aicina Regulatoru Tirgus Nr.1 rezultātā turpmāk nepiemērot savienojumu pabeigšanas tarifu regulēšanas saistības un tarifu augšējās robežas savienojumiem ārpus Eiropas Ekonomikas zonas. Regulators neatbalsta SIA „Lattelecom” Vēstulē minēto aicinājumu, ņemot vērā to, ka Regulators, veicot vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā individuālā publiskā telefonu tīklā piektās kārtas tirgus analīzi, ņēma vērā SIA „Lattelecom” 2015.gada 23.marta vēstulē Nr.LTKC-K-15-3831 “Par savienojuma pabeigšanas tarifu regulēšanu” pausto viedokli par riskiem, kas radīsies piemērojot atšķirīgus savienojuma pabeigšanas tarifus izsaukiem, kas uzsākti ārpus Eiropas Ekonomiskās zonas, un aicinājumu turpināt piemērot savienojuma pabeigšanas tarifu augšējās robežas šādiem izsaukiem.

12. Konkurences padomes viedoklis

2015.gada 5.oktobrī Regulators nosūtīja šo ziņojumu Konkurences padomei priekšlikumu un komentāru sniegšanai. Konkurences padome norādīja, ka tā atbalsta tirgus definīciju, argumentāciju par tirgus analīzes rezultātiem un piemērotajām saistībām. Papildus Konkurences padome ieteica apsvērt pārskatāmākas piemēroto saistību tabulas ieviešanu, lai varētu ērti pārskatīt visos tirgus izpētes posmos komersantiem piemērotās un aktuālās saistības.

13. Secinājumi

Nemot vērā, ka:

- situācija vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā tirgos pēdējos gados mainījusies nedaudz;
- SIA „Lattelecom” tirgus daļas Tirgū Nr.1 joprojām ir dominējošas ([ ] pēc ieņēmumiem 2012.gadā, [ ] pēc ieņēmumiem 2013.gadā, [ ] pēc ieņēmumiem 2014.gada 1.pusgadā);
- SIA „Lattelecom” tirgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tirgos ir samazinājušās no 2005.gada līdz 2014.gada 1.pusgadam par [ ] procentpunktiem pēc ieņēmumiem;
- otrā lielākā tirgus dalībnieka SIA „CSC Telecom” tirgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tirgos bija daudz mazākas ([ ] pēc ieņēmumiem 2013.gadā un [ ] pēc ieņēmumiem 2014.gada 1.pusgadā);
- saskaņā ar Regulatora metodoloģiju par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1 tiek noteikts katrs komersants, kuram ir vismaz viens starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos un numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem, kā rezultātā par tirgus dalībnieku kļuvis viens komersants, kas uzsācis nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos kopš iepriekšējās tirgus analīzes kārtas;
- astoņi komersanti ar BIT vairs nenodrošina savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos;
- bez SIA “Lattelecom” ir trīsdesmit trīs komersanti, kas iepriekšējās tirgus analīzes kārtās noteikti par komersantiem ar BIT, kuriem ir spēkā esošs vismaz viens starpsavienojuma līgums par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos un numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem;

Regulators secina, ka:

- piekļuves tirgus trūkums joprojām ir būtisks šķērslis ienākšanai savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklos Tirgū Nr.1;
- SIA „Lattelecom” joprojām atrodas dominējošā stāvoklī savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tirgū;
- nepastāvot regulēšanai SIA „Lattelecom” būtu iespēja izmantot savu dominējošo stāvokli, lai:
  - īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem salīdzinājumā ar SIA „Lattelecom” struktūrvienībām vai saistītajiem komersantiem;
  - kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū;

- ir nepieciešams, ka SIA „Lattelecom” nodrošina skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus komersantiem, kas pieprasī starpsavienojumu pakalpojumus no SIA „Lattelecom”;
- ir nepieciešams regulēt SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas pakalpojumu un ar to saistīto pakalpojumu tarifus, lai pirmkārt, tā nevarētu izmantot nepietiekamo cenu starpību un, otrkārt, garantētu SIA „Lattelecom” izmaksu un peļņas uzraudzību;
- ir nepieciešams ierobežot SIA „Lattelecom” iespējas neievērot vienlīdzīgas attieksmes saistības;
- ir nepieciešams ierobežot citu komersantu ar BIT iespējas izmantot savu stāvokli, lai:
  - kropļotu citu komersantu konkurēspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū;
- ir nepieciešams noteikt citiem komersantiem ar BIT savienojumu pabeigšanas tarifus augšējo robežu līdzvērtīgā līmenī kā tā ir noteikta SIA „Lattelecom”;
- nav nepieciešams uzlikt citiem komersantiem ar BIT vienlīdzīgas attieksmes saistības, lai nekavētu iespēju izmantot jaunus tarifu modeļus (piem., „bill and keep”);

Ievērojot iepriekš minēto Regulators:

- neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- uzskata, ka ir nepieciešams noteikt caurredzamības, tarifu regulēšanas un piekļuves saistības vienam komersantam ar BIT, kurš ir ienācis tirgū kopš iepriekšējās Tirdzniecības tirgus Nr.1 analīzes kārtas;
- uzskata, ka ir nepieciešams atcelt ar Regulatora lēmumiem noteiktās saistības un BIT astoņiem komersantiem, kuri ir pārtraukuši sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus Tirdzniecības tirgū Nr.1;
- neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt iepriekšējās tirgus analīzes kārtās noteiktajiem komersantiem ar BIT, kuriem ir spēkā esošs vismaz viens starpsavienojuma līgums par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos un numerācijas lietošanas tiesības uz fiksētajiem numuriem noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;

14. Konsultācija ar EK un citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem

2016.gada 6.janvārī Regulators paziņoja un nosūtīja ES dalībvalstu regulatoriem, EK un BEREC saskaņošanai šo ziņojumu un plānoto pasākumu kopumu, kurā plānoja noteikt jaunas saistības jaunam komersantam un atcelt saistības komersantiem, kuri

vairs nav uzskatāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.1. EK šo paziņojumu reģistrēja 2016.gada 6.janvārī ar lietas Nr.LV/2016/1831.

Regulators 2016.gada 3.februārī saņēma EK 2016.gada 3.februāra vēstuli Nr.C(2016)762 “Par Komisijas lēmumu lietā LV/2016/1831: Vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālajos publiskajos telefona tīklos Latvijā tīklos”. EK minētajā vēstulē izteica piezīmes par nepieciešamību pārskatīt cenu regulēšanas pienākumu saskaņā ar EK Ieteikumu 2009/396/EK par savienojumu pabeigšanas tarifu reglamentāciju fiksētajos un mobilajos tīklos Eiropas Savienībā. EK aicina Regulatoru uzsākt BU-LRIC modeļa izstrādi.